

**Esztergomi
Dobó Katalin Gimnázium**

Pedagógiai program

**Esztergom
2020**

Tartalom

I. Bevezetés	4
II. Az intézmény bemutatása	5
II. 1. Az iskola rövid története	5
II. 2. Intézményi adatok	5
II. 3. Az iskola jelene, eredményei, hagyományai.....	5
II. 4. Az intézmény küldetése, jövőképe.....	7
III. Nevelési program	8
III. 1. Alapelvek	8
III. 2. Az iskolában folyó nevelés és oktatás általános céljai.....	10
III. 3. Az iskolai személyiségformálás alapvető céljai és fő feladatai.....	12
III. 4. Környezeti nevelési program	16
III. 4.1. A környezeti nevelés alapelvei.....	16
III. 4.2. A környezeti nevelési célkitűzések.....	17
III. 4.3. Környezeti nevelés a tanórai tevékenységben.....	17
III. 4.4. Az osztályfőnöki munka és a környezeti nevelés.....	18
III. 4.5. Tanórán kívüli programok.....	18
III. 5. Egészségnevelési program	20
III. 5.1. Célok, feladatok.....	20
III. 5.2. Egészségnevelés a tanórai tevékenységben.....	20
III. 5.3. Egészségnevelés a tanórán kívüli tevékenységben.....	21
III. 5.4. Egészségnevelés a testnevelési órákon.....	22
III. 5.5. Elsősegélynyújtási alapismeretek	22
III. 5.5. Iskola-egészségügyi ellátás.....	22
III. 6. Pedagógiai szakaszok az oktató-nevelő munka során	23
III. 7. Az oktatásról.....	24
III. 7.1. Oktatási célok	24
III. 7.2. Tehetség gondozás.....	25
III. 7.3. Felzárkóztatás	25
III. 8. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok	26
III. 9. A hátrányos helyzetű tanulók segítése. Gyermek és ifjúságvédelem.....	27
III. 9.1. Helyzetelemzés.....	27
III. 9.2. Általános célok	28
III. 9.3. Megvalósítás, feladatok.....	28
III. 9.4. Gyermek- és ifjúságvédelmi tevékenység.....	29
III. 10. Együttműködés a szülőkkel.....	29
III. 11. Eszközök és felszerelések jegyzéke	30
IV. Az iskola helyi tanterve.....	32
IV. 1. Felvétel és átvétel a gimnáziumba.....	32
IV. 2. Az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételei.....	32
IV. 3. A tanulók tanulmányi munkájának ellenőrzése, értékelése, minősítése	33
IV. 3.1. Az ellenőrzés, értékelés formái	33
IV. 3.2. A tanulók szorgalmának és magatartásának értékelése, minősítése	35
IV. 3.3. A tanulók jutalmazásának elvei és formái.....	36

IV. 4. Az alkalmazott tankönyvek, taneszközök, tanulmányi segédletek kiválasztásának elvei.....	37
IV. 5. A tanórai foglalkozások óraterve.....	37
IV. 6. Választható tanórai foglalkozások.....	40
IV. 7. Tanórán kívüli foglalkozások.....	40
IV. 8. A tanórai foglalkozások csoportjai.....	41
IV. 9. A tanulók felkészülése a tanórákra.....	41
IV. 10. Tantárgyi tantervek.....	42
V. Egyéb rendelkezések.....	43
V. 1. A pedagógiai program hatályba lépése.....	43
V. 2. A pedagógiai program értékelése.....	43
V. 3. A pedagógiai program nyilvánossága.....	44
V. 4. Záradékok.....	44

I. BEVEZETÉS

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény rendelkezései alapján a nevelési-oktatási intézményben a nevelő és oktató munka a pedagógiai program szerint folyik.

A pedagógiai program az iskola szakmai stratégiai programja, amely meghatározza a nevelés, a tanítás-tanulás folyamatának helyi pedagógiai elveit, nevelési programját és helyi tantervét, gyakorlatát, működésének feltételeit. A pedagógiai program tehát összefoglalja azokat az elveket, módszereket, programokat, fejlesztési célokat, amellyel az intézmény nevelőtestülete az iskola további működésének tartalmát és formáját mind a saját, mind az iskola partnerei szempontjából kötelezően meghatározza.

A pedagógiai programot az intézmény nevelőtestülete fogadja el a képzési ciklus egészére vonatkozóan és az intézmény vezetője hagyja jóvá. Elkészítésénél figyelembe kell vennie az iskola szakmai alapidokumentumát (alapító okiratát), amelyben a fenntartó meghatározza azokat a szakfeladatokat és jogi kereteket, amelyek között az intézmény működhet, az iskola partnereinek általános és speciális igényeit, valamint az iskola lehetőségeit (személyi, tárgyi és pénzügyi feltételek).

A fenntartó a jóváhagyott pedagógiai program alapján ellenőrzi és véleményezi az intézmény pedagógiai munkáját.

Az iskola partnerei a pedagógiai programon keresztül megismerhetik az iskolát, így ennek segítségével felelősen élhetnek a szabad iskolaválasztás alkotmányos jogával. Ezért az intézmény biztosítja, hogy a programot a partnerek egyénileg vagy szervezeteiken (szülői szervezetek, iskolaszék, diákönkormányzat, általános iskola) keresztül megismerjék.

A jóváhagyott pedagógiai program megvalósításáért az iskola igazgatója felelős. E felelősségéből fakadóan belső szakmai ellenőrzések segítségével folyamatosan kontrollálja és értékeli a program végrehajtását, a program és az egyes pedagógusok, illetve a szakmai munkaközösségek tevékenységének összhangját.

II. AZ INTÉZMÉNY BEMUTATÁSA

II. 1. Az iskola rövid története

A Dobó Katalin Gimnázium elődje, az Érseki Boldog Margit Leánygimnázium 1930 szeptemberében kezdte meg működését mint nyolc évfolyamos gimnázium. Az 1948-as államosítás után négy évfolyamos gimnáziumként működött Állami Szent Margit Leánygimnázium, 1949-től Állami Általános Leánygimnázium, majd 1951-től 11 éven át Állami Dobó Katalin Leánygimnázium néven. 1962 szeptemberétől már fiú tanulókat is fogadott. A későbbiek során szakközépiskolai osztályai is voltak az intézménynek: 1964-től 1970-ig kereskedelmi és mezőgazdasági, 1970-től 1973-ig mezőgazdasági, 1970-től egészségügyi szakmai képzést is végzett. Az 1988/89. tanévtől kezdve újra tiszta profilú gimnáziumként funkcionál. 1989 szeptemberében költözött új épületbe az intézmény. Az 1994/95. tanévtől évfolyamonként egy osztállyal újra megindult a nyolc évfolyamos, majd a 2004/2005. tanévtől a nyelvi előkészítő évfolyammal induló oktatás. (Az intézményben felnőttoktatás keretében a 2004/2005. tanévig levelező tagozat is működött.)

II. 2. Intézményi adatok

Az intézmény szakmai alapdokumentuma alapján

Az intézmény

neve: Esztergomi Dobó Katalin Gimnázium

székhelye: 2500 Esztergom, Bánomi út 8.

alapító szerve: Esztergomi Érsekség (1930), jogutód Esztergom Város Tanácsa

fenntartója: Esztergomi Tankerületi Központ

Az intézmény típusa: gimnázium

Az intézmény állami feladatként ellátandó alaptevékenysége:

Általános középfokú oktatás

Az évfolyamok száma: 5-12., 9-12., 9/NY-12.

Oktatási formák

1. Nyolc évfolyamos oktatás 5. évfolyamtól 12. évfolyamig.

2. Négy évfolyamos oktatás 9. évfolyamtól 12. évfolyamig.

3. Öt évfolyamos, nyelvi előkészítő évfolyammal induló gimnáziumi oktatás 9/NY. évfolyamtól 12. évfolyamig.

II. 3. Az iskola jelene, eredményei, hagyományai

Az Esztergomi Dobó Katalin Gimnázium az esztergomi régió egyik meghatározó oktatási intézménye. Jelenleg Esztergom egyetlen állami fenntartású gimnáziuma, amely tradícióit, eredményeit tekintve is fontos szerepet tölt be az esztergomi járás középfokú oktatásában. Legfontosabb jellemzői a következők:

Beiskolázás

Az intézménybe a tanulók túlnyomó többsége Esztergomból és az esztergomi járás településeiről jelentkezik, kiegészülve néhány közeli, Pest megyei településsel. (A gimnáziumba járó tanulók kb. 50%-a esztergomi, a másik 50% vidéki lakhelyű.)

Az érdeklődés nagy, a túljelentkezés jelentős, ezért a jelentkezőknek felvételi vizsgát kell tenniük.

A tanulók között a fluktuáció, a korai lemorzsolódás egyáltalán nem jellemző. Évente kb. egy-két (0,2-0,4 %) tanuló hagyja el intézményünket tanulmányi okokból. (Ezek a tanulók a motiváció és a szorgalom teljes hiányával küzdő diákok, akik nem képesek egyes tantárgyakból az itt megszokott követelményeknek eleget tenni.)

A nevelőtestület

Az intézmény nevelőtestületének létszáma, összetétel és képzettsége megfelel a jogszabályokban rögzített feltételeknek, és biztosítja azt a háttérrel, amellyel iskolánk pedagógiai programja maradéktalanul megvalósítható. A nevelőtestület tapasztalt, megfelelő szakmai, módszertani és IKT ismeretek birtokában lévő elkötelezett pedagógusokból áll. (A tantestület tagjainak több, mint fele a gimnáziumi tanulmányait is ebben az intézményben végezte.)

A nevelőtestület stabil, a fluktuáció egyáltalán nem jellemző, így megvalósítható az az elv, hogy egy adott csoportot, osztályt az adott tantárgyból lehetőleg végig ugyanaz a pedagógus tanítson-neveljen, így vállalva a felelősséget a munkája minőségéért.

Továbbtanulás, eredmények

Végzős tanulóink kb. 95%-a jelentkezik felsőoktatási intézménybe, és a jelentkezők zöme felvételt is nyer. Visszajelzéseik alapján megfelelő képességekkel és elegendő tudással tudnak belépni a felsőoktatásba, így nincs akadálya a sikeres diplomaszerezésnek. Tehát a gimnázium oktató-nevelő munkája egyértelműen megfelel az elvárásoknak.

Alátámasztják ezt a különböző külső mérések is: kompetenciamérés, érettségi, nyelvvizsgák, tanulmányi versenyek:

- A kompetenciaméréseken diákjaink rendre jóval az országos gimnáziumi átlag fölött teljesítenek, és eredményeik általában meghaladják az ún. családi háttérindex alapján elvárható eredményt. (Ld. <https://www.kir.hu/okmfit/>)
- Az érettségi vizsgákon tanulóink átlageredménye mind közép-, mind emelt szinten meghaladja a 75%-ot (4,5-et).
- A végzős tanulóink nyelvvizsga aránya meghaladja a 150%-ot, ezen belül a nyolc évfolyamos és a nyelvi előkészítő osztályokban megközelíti a 200%-ot.
- A kompetenciamérések, az érettségi vizsgák, a nyelvvizsgák száma és a felsőoktatási felvételi eredmények alapján készített országos rangsorban gimnáziumunk 2011. és 2019. között rendre bekerült az ország száz legjobban teljesítő középiskolája közé, és ezzel a megye legjobb eredményű gimnáziuma. (Az országban több, mint 1600 középiskola működik.)

Megyei gimnáziumok a „100 legjobb magyar középiskola” között	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
Esztergomi Dobó Katalin Gimnázium	98.	89.	69.	73.	50.	68.	78.	66.	55.
Megyei Gimnázium 1.	–	82.	82.	93.	–	73.	-	74	83.
Megyei Gimnázium 2.	100.	70.	97.	–	–	–	–	–	87.
Megyei Gimnázium 3.	–	–	–	–	–	–	–	93.	–
Megyei Gimnázium 4.	–	–	–	–	–	–	–	–	91.

Sport, művészeti és szabadidős tevékenység

Intézményünk a tanulmányi munka mellett a tanulók sport, művészeti és szabadidős tevékenységét is támogatja. Erre szolgál a sokszor kiemelkedő eredményeket produkáló DSE, valamint a képzőművészeti foglalkozások, a hagyományos diákrendezvények („szecskaavatás”, Dobó-nap, diákkirály választás és kampány, iskolai „ki mit tud”), iskolai kirándulások, táborok (biológus tábor, sítábor, vízitábor) és egyéb programok, rendezvények.

Alapítvány

1993 óta működik az intézményt, valamint a diákjainkat segítő Dobó Oktatási-Nevelési Alapítvány, amelyet a gimnázium dolgozói alapítottak. Az alapítvány támogatja a szociálisan rászoruló diákokat, ösztöndíjakat adományoz a legkiemelkedőbb képességű tanulóknak, hozzájárul a tanulók jutalmazásához, valamint oktatási, informatikai eszközök beszerzéséhez nyújt támogatást. Az alapítvány pénzügyi forrásai a szülői támogatások, az 1%-os felajánlások, valamint a „Szülők Bálja” nevű jótékonyági rendezvény bevétele.

II. 4. Az intézmény küldetése, jövőképe

Eddigi eredményeink alapján feltételezzük, hogy intézményünkbe továbbra is nagyrészt olyan tanulók jelentkezése várható, akik az átlagosnál jobb képességekkel, felkészültséggel, erősebb motivációval rendelkeznek, és elsődleges célnak az általános jellegű gimnáziumi oktatás után a felsőoktatásban történő továbbtanulást tekintik. Ebből következően az Esztergomi Dobó Katalin Gimnázium legfontosabb deklarált célja a tanulók hatékony és sikeres felkészítése a felsőfokú tanulmányokra. A diákok többsége ezért jelentkezik ebbe a gimnáziumba, és szülők legfontosabb elvárása is ez a gimnáziummal szemben.

Az intézmény célja továbbá - eddigi eredményességének fenntartása mellett - meghatározó szerepének betöltése Esztergom és környéke ifjúságának nevelésében, oktatásában.

III. NEVELÉSI PROGRAM

III. 1. Alapelvek

A köznevelési intézményeket a társadalom (az állam) hozta létre azzal a feladattal, hogy szakszerűen, hivatásszerűen ellássa az ifjúság nevelését, oktatását. A család az iskolára bízta gyermekét, hogy ott megkapja mindazt, amit ő már felkészültség hiányában nem tud megadni számára. Az iskola feladata tehát, hogy kiszolgálja mikro- és makrokörnyezete nevelési-oktatási igényeit: a személyiség formálását, a társadalmi munkamegosztásra való felkészítést stb. Az iskola két hagyományos funkciója az adott kor műveltségi anyagát átszarmaztatni a felnövekvő nemzedékre, ami nem csak az ismeretanyag átadását jelenti, hanem az önképzésre, befogadásra való felkészítést is (szűkebb értelemben vett oktatás), illetve az erkölcs átszarmaztatása, azaz a társadalom által preferált értékek megismertetése, az ifjúság felkészítése arra, hogy a társadalmi értékeket megismerve képes legyen új értékek létrehozására (szűkebb értelemben vett nevelés).

A köznevelés alapvető célját részletesen a Nemzeti alaptanterv (Nat) kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet határozza meg.

„A hazánk Alaptörvényében megfogalmazott feladatokat szem előtt tartva és A nemzeti köznevelésről szóló törvényben foglalt célok elérése érdekében, a törvény elveinek és szabályozásának megfelelően a Nat a köznevelés feladatát alapvetően a nemzeti műveltség, a hazai nemzetiségek kultúrájának átadásában, megőrzésében, az egyetemes kultúra közvetítésében, az erkölcsi érzék és a szellemi-érzelmi fogékonyság elmélyítésében jelöli meg. Feladata továbbá a tanuláshoz és a munkához szükséges képességek, készségek, ismeretek, attitűdök együttes fejlesztése, az egyéni és csoportos teljesítmény ösztönzése, a közjóra való törekvés megalapozása, a nemzeti, közösségi összetartozás és a hazafiság megerősítése.

Célja továbbá, hogy a családdal együttműködve cselekvő elkötelezettségre neveljen az igazság és az igazságosság, a jó és a szép iránt, fejlessze a harmonikus személyiség kibontakoztatásához szükséges szellemi, érzelmi, erkölcsi, társas és testi képességeket. Ezáltal járul hozzá ahhoz, hogy a felnövekvő nemzedék

- a haza felelős polgárává váljék;*
- kifejlődjék benne a hazafiság érzelmvilága;*
- reális önismeretre és szilárd erkölcsi ítélőképességre tegyen szert;*
- megtalálja helyét a családban, a szűkebb és tágabb közösségekben, valamint a munka világában;*
- törekedjék tartalmas és tartós kapcsolatok kialakítására;*
- legyen képes felelős döntések meghozatalára a maga és a gondjaira bízottak sorsát illetően;*
- váljék képessé az önálló tájékozódásra, véleményformálásra és cselekvésre;*
- ismerje meg és értse meg a természeti, társadalmi, kulturális jelenségeket, folyamatokat;*
- tartsa értéknek és feladatnak a kultúra és az élővilág változatosságának megőrzését.*

A nevelési-oktatási folyamatnak és az oktatásnak mindenkor összhangban kell lennie hazánk Alaptörvényével, a jogállam rendjével, az élet és az emberi méltóság tiszteletének elvével, valamint az ezzel összefüggő lelkiismereti és vallásszabadsággal, továbbá a Föld, az ember, a természet és a kultúra védelmét szolgáló nemzetközi egyezményekkel.

A Nat fontos szerepet szán az egyetemes magyar nemzeti hagyománynak, a nemzeti öntudat fejlesztésének, beleértve a magyarországi nemzetiségekhez tartozók öntudatának ápolását is. Ebből következően a nemzetiségekre vonatkozó tudástartalmak főbb tartalmi jellemzői (illeszkedve a regionális és lokális sajátosságokhoz) a tartalmi szabályozás különböző szintjein, illetve az iskoláztatás minden szakaszában arányosan meg kell, hogy jelenjenek.

Kiemelten kezeli az ország és tágabb környezete, a Kárpát-medence, különösen a környező országokban élő magyarság életének megismerését, ugyanakkor fontosnak tartja azokat a tartalmakat, amelyek Európához tartozásunkat erősítik. A dokumentum figyelmet fordít az egész világot érintő átfogó kérdésekre, hangsúlyozva a fenntarthatóság iránti közös felelősséget.

Az együttműködés a szülőkkel, a gyermekek családi neveléséhez nyújtott pedagógiai segítség, a szülői vélemények, javaslatok befogadása és hasznosítása a hatékony intézményes nevelés-oktatás nélkülözhetetlen feltétele, ezért az iskolának meg kell teremtenie azokat a fórumokat, ahol a szülők és a pedagógusok közötti tapasztalatcsere kölcsönössé, az együttműködés eredményessé válhat.

A Nat szándéka, hogy a teljesítmény növelésére sarkalljon tanítványt és tanárt egyaránt, hogy az elsajátított tudás értékálló és a kor igényeinek megfelelő legyen, ennél fogva egyensúlyra törekszik a műveltség értékhozó hagyományai, valamint az új fejlesztési célok és tartalmak között.

Ahhoz, hogy egy ország polgárai szót értsenek egymással, szükséges, hogy létezzék olyan közös műveltséganyag, amelynek ismerete minden felnőtt állampolgárról feltételezhető. Ez az a közös nyelv, amelyen a nemzedékek közötti párbeszéd a kölcsönös megértés és tisztelet jegyében folytatható.”

Gimnáziumunkban az iskolai alapfunkciók közül a leghangsúlyosabban az ismeretközlő, képző és ehhez kapcsolódóan a személyiség- és képességfejlesztő funkciók érvényesülnek a legközvetlenebb módon. Az értékközvetítő és szocializációs feladatok néhány direkt erre irányuló tanórán kívül elsősorban közvetetten, a tananyagokban és a pedagógus személyén, egyéniségén keresztül jelennek meg, valamint erőteljes módon a tanórán kívüli foglalkozásokon.

Az Esztergomi Dobó Katalin Gimnázium továbbra is a gimnáziumi nevelésnek, oktatásnak megfelelő pedagógiai célokkal működik. Arra törekszünk, hogy a gimnáziumunkban megszerzett tudás és különböző kompetenciák biztos alapjai lehessenek bármilyen irányú további tudományos vagy szakmai képzésnek. Az egyes tantárgyak tanításával olyan sokoldalú, kreatív, produktív gondolkodásmód kialakítása a célunk, amely képessé teszi diákjainkat a későbbiekben elsajátított szakmai ismeretekkel együtt a legtöbb probléma megoldására mind szakmai, mind magánéleti területen. Pedagógiai munkánk alapja, hogy jó értelemben vett becsvágyó embereket neveljünk, akik az európai polgári értékek mentén céljaikat összhangba tudják hozni képességükkel, valamint a demokratikus társadalom érdekeivel. Nevelési ideológiánk a rekonstrukcionizmusnak, társadalomközpontúnak nevezett irányzathoz áll a legközelebb.

Fő cél a társadalom és vele a társadalom tagjainak fejlesztése. A demokrácia megteremtése, erősítése, amely a legjobb lehetőséget nyújtja az egyén fejlődéséhez is. A tanítás középpontjában a társadalmilag szükséges ismeretek közös, demokratikus feldolgozása áll. Az ellenőrzésben pedig azt jelenti, hogy megkívánjuk a pontos reprodukciót és az önálló alkalmazást is.

Az oktatásban továbbra is hagyományos tantárgyi rendszerekben gondolkodunk, de a tantárgyak közötti koncentrációval növelni kívánjuk a diákok tudásának komplexitását, valamint az ismeretek megszerzésében a tanulók önálló cselekvésének szerepét. Feladatunkat alapvetően az érettségi vizsgára és a továbbtanulásra való felkészítés szabja meg, hiszen a szülők és a tanulók elvárása az, hogy a 12. évfolyam végéig sajátítsuk el diákjainkkal a továbblépéshez szükséges ismereteket, készségeket. A voluntarizmus elkerülése érdekében a társadalmi célok, a taníthatóság és a partnerek érdekeinek egyensúlyára törekszünk. A követelményrendszer kialakításánál célunk az erőteljes kognitív

követelmények mellett, az affektív és a pszichomotoros követelmények megjelenítése, összhangjának elérése.

Iskolánkba olyan tanulókat várunk, akiknek tudása, kulturális színvonala, beállítódása, készségei és képességei összhangba hozhatók igényeikkel, illetve gimnáziumunk alapvető nevelési-oktatási céljaival. Az iskola társadalmi és vagyoni helyzetétől függetlenül nyitott minden olyan tanuló előtt, aki elfogadja e célokat.

III. 2. Az iskolában folyó nevelés és oktatás általános céljai

Az Esztergomi Dobó Katalin Gimnáziumban folyó nevelés és oktatás céljainak meghatározásában – az intézmény jövőképre és az alapelvekre támaszkodva - alapvetően a következő feltételeket vettük figyelembe.

- Gimnáziumunk világnézetileg el nem kötelezett, állami fenntartású intézmény.
- A gimnáziumok jogszabályokban meghatározott kötelezettségei
- A NAT, a kerettantervek és az érettségi vizsgaszabályzat követelményei
- Az iskola partnereinek (szülők, diákok, fenntartó, felsőoktatás) elvárásai
- Hagyományaink
- Beiskolázási mutatóink
- A tanulók előképzettsége
- Továbbtanulási mutatóink
- Az oktatás eddigi eredményessége
- A nevelőtestület felkészültsége
- Tárgyi, technikai feltételek
- Gazdasági feltételek

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 3. paragrafusa alapján az állami nevelési-oktatási intézmény nem lehet elkötelezett egyetlen vallás vagy világnézet mellett sem, de biztosítani kell az ismeretek, a vallási, illetve világnézeti információk tárgyilagos és többoldalú megközelítését. Az állami nevelési-oktatási intézménynek gondoskodni kell az alapvető erkölcsi ismeretek elsajátításáról és lehetővé kell tenni, hogy a gyermek, tanuló egyházi jogi személy által szervezett hit- és erkölcsstan oktatásban vehessen részt.

A gyermeki személyiség formálásának társadalmi szempontból két legfontosabb színtere a család és az iskola. A társadalom mindkettővel szemben megfogalmazza (vagy meg kellene fogalmaznia) elvárásait, de nem elkülönítve, nem színterekre szétválasztva, hanem együttesen meghatározva azokat. Ezért az egyik legfontosabb feladat, hogy a család és az iskola legalapvetőbb nevelési elvei összhangban legyenek, ne jelenjenek meg a gyermeki személyiséget nagymértékben romboló, a tanulót meghasonlásra kényszerítő ellentétes nevelési hatások, és megfelelő munkamegosztás alakuljon ki a két fél között. Az iskola ugyanis egyrészt nem vállalhatja át teljes mértékben az elvárt összes nevelési feladatot, másrészt, ha a családban és környezetében az iskolaival ellentétes hatások érik a tanulót, akkor az iskola munkája gyakorlatilag hiábavalóvá válik.

Gimnáziumunk elvárja a szülőktől, a diákoktól és a pedagógusoktól, hogy kapcsolatukat a kölcsönös megbecsülés, az egymás feladatai és munkája iránti tisztelet, a korrekt partneri viszony jellemezze.

Fontos szempont az iskolán belüli egységesség is. Természetes, hogy az iskola pedagógusai nem azonos világnézetűek, eltérő politikai beállítódásúak, személyiségük különböző, hiszen éppen ez biztosítja azt a sokszínűséget, ami nélkülözhetetlen a tanulók értékválasztása szempontjából, de a nevelőtestületnek a nevelés alapvető elveiben és céljaiban egységessé kell lennie. Ez nem zárja ki, hogy a megfogalmazott célok felé az egyes pedagógusok különböző utakon haladjanak. Olyan nevelési elveket és célokat kell tehát

megfogalmazzunk, amelyek megfelelnek a társadalom elvárásainak, és mind a szülők, mind a pedagógusok teljes mértékben azonosulni tudnak vele.

Az iskolában folyó minden tevékenységnek azt a célt kell szolgálnia, hogy biztosítsa a tanulók egészséges testi, értelmi és lelki fejlődését.

A nevelés alakítson ki olyan igényt és érdeklődést a tanulóknál a tudás megszerzése iránt, ami természetessé teszi a tanulási folyamatot. A tanulók olyan közösséget kell kialakítani, ahol a nevelő hatásokat a közösség nem csökkenti, hanem erősíti.

Az iskolának a célok elérése érdekében többé-kevésbé be kell avatkoznia a tanulók életébe. Ez a beavatkozás elvileg csak az iskola falain belül lehetséges, de a gyakorlatban a diákok érdekében sokszor kényszerül valamilyen formában az iskolán kívüli történéseket is figyelemmel kísérni, illetve szükség esetén beavatkozni a jogszabályok adta lehetőségek vagy a család segítségével. Mindez csak a tanuló vagy az iskolai közösség érdekében történhet, és nem sértheti a tanuló emberi jogait, emberi méltóságát.

Gimnáziumunk a nevelési-oktatási elveit és céljait veszélyeztető tanulóival és pedagógusaival szemben a jogszabályok adta lehetőségeivel élve eljár. Nagy hangsúlyt fektet a fegyelmezett tanulásra, viselkedésre, munkavégzésre, hiszen csak így biztosítható a kellő hatékonyságú pedagógiai tevékenység.

Gimnáziumunk a következő értékek közvetítését, kialakítását tartja a legfontosabbaknak:

- Testi-lelki harmónia kialakítása
- A polgári értékrend, erkölcs és az állampolgári alapnormák megismertetése
 - szépség, jóság, igazság
 - család, közösség, haza
 - becsület, áldozatkészség
 - a törvények tisztelete
 - a tradíciók ápolása
 - célok
 - hatékonyság, produktivitás, munkához való viszony
 - egyéni érvényesülés, kreativitás, önművelés
 - társas kapcsolatok, tolerancia
 - viselkedéskultúra
- A hazafiság és európaiság, ill. a más népek iránti tolerancia kialakítása
- A természetes és az épített környezet tisztelete, óvása, globális, ökológikus gondolkodás
- Fegyelem, önfegyelem
- Pozitív minták bemutatása

A nevelési célok megvalósítása az iskola pedagógusainak kötelessége, de a gimnázium minden dolgozója felelős érte. A nevelési célok megvalósulásának színterei a szaktárgyi órák, az osztályfőnöki óra, iskolai ünnepélyek, diákrendezvények, iskolán kívüli tevékenységek (kirándulások, színházi és múzeumi rendezvények, közös munkavégzés, közösségi szolgálat stb.)

III. 3. Az iskolai személyiségformálás alapvető céljai és fő feladatai.

A tantervek kialakítása során figyelembe kell venni, hogy minden tantárgynak, minden tananyagnak alapvetően többszörös célja van: egyrészt maga a szaktudományos tartalom elsajátítása, másrészt bizonyos személyiségjegyek kialakítása, erősítése, továbbá az ún. kulcskompetenciák fejlesztése.

Alapvető személyiségjegyek

Érdeklődés

Az érdeklődés olyan személyiségjegy, amely az ember megismerési funkcióinak (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezés, tanulás, képzelet, gondolkodás stb.) érzelmekkel színezett irányulását határozza meg, ezért az oktatásban különös jelentősége van. A 11-12. évfolyamokat kivéve, de különösen az 5-8. évfolyamokon célunk, hogy a tanulók érdeklődése minél szélesebb tartalmú legyen, minél szélesebb területet öleljen fel, hiszen a későbbi választás helyességét csak ez alapozhatja meg. Az érdeklődés tartósságát és aktivitását az alkalmazott tanítási módszerek helyes megválasztásával szükséges biztosítani. (Szemléltetés, demonstrációs és tanuló kísérletek, digitális eszközök használata, kutatási feladatok, projektek, üzemek, intézmények látogatása stb.) A 11-12. évfolyamon az érdeklődés tartalma már szűkülhet, de ezzel együtt mélységének növekednie kell. A tanulók jól felfogott érdeke azonban azt kívánja, hogy ne engedjük a teljes beszűkülést, amit a kötelező érettségi tárgyak rendszere megfelelően biztosít.

Képességek

A fizikai, testi és motoros képességek kialakítása a mai korban is fontos, elengedhetetlen feltétele a kiegyensúlyozott, harmonikus életnek. Az iskolában szinte minden tantárgy szerepet játszik e képességek (erő, erőnlét, edzettség, teherbírás, dinamika, energikusság, finomabb mozgások, frissesség) kialakításában és fejlesztésében, de kiemelt a szerepe a testnevelésnek, a technika és tervezésnek, a tanuló kísérleteknek, a rajznak, az éneknek és az anyanyelv és irodalomnak. Mivel a tanórák korlátozott száma nem teszi lehetővé, hogy több órát biztosítsunk a fenti tantárgyaknak, a tanórán kívüli foglalkozások nagy része is e képességek fejlesztésére irányul (sportkör, kirándulások, sítábor, nyári táborok stb.). Ezen képességek kialakításában és fejlesztésében igen lényeges szerepet kell betöltenie a családnak is a gyermekek szabadidejének szervezésével, irányításával.

A szenzoros képességek léte feltétele minden tanulási folyamatnak. Az iskola szerepe e képességek fejlesztésében nem a biológiai alapra irányul, hanem az ezekkel kapcsolatos lelki jelenségekre, hiszen pl. ízlésünk, esztétikai érzékünk is a szenzoros képességeinkből származik. Feladatunk tehát megtanítani a tanulókat érzékszerveink helyes használatára mind biológiai mind lelki értelemben, hogy "ne csak nézzenek, hanem lássanak is". Ebben a munkában kiemelt szerepe van a magyar, a rajz, az ének és a biológia tantárgyaknak, de ezt a célt szolgálják az iskolai hangversenyek, iskolai galéria kiállításai, a tanórán kívüli programok, pl. színház és múzeumlátogatás stb.

A mentális képességek (emlékezés, képzelet, gondolkodás, figyelem, koncentráció) kialakítása és fejlesztése az a terület, amelyben az iskola szerepe gyakorlatilag teljes mértékben meghatározó, ebből következően felelőssége és a partnerek elvárása is itt a legerősebb. A tantervek készítésénél és a tanítási folyamatban különösen fontos az egyes mentális képességek egyensúlyának megteremtése, kiegyenlített arányú fejlesztése. A helyes arányoknak nem csak a tanítási módszerek tudatos megválasztásában, hanem a számonkérés elveiben is tükröződnie kell. Az alsóbb évfolyamokon kell az emlékezést, képzeletet, valamint a figyelmet és koncentrációs képességet megfelelő szintre hozni, hogy később a gondolkodást egyre inkább előtérbe helyezhessük, de minden mentális képesség a teljes oktatási ciklus alatt erősítendő, ahogyan a hagyományos pedagógiai felfogás megszabja. Azt is figyelembe kell venni, hogy a tanuló egy adott idő alatt vagy nagyobb mennyiségű

információt sajátít el alacsonyabb oktatási szinten, vagy kevesebb információt magasabb szinten. A mentális képességek fejlesztése minden tantárgy, minden tanóra elválaszthatatlan része kell, hogy legyen.

Jellem

A jellem a legáltalánosabb személyiségjegy. Amikor a tanulók gimnáziumunkba kerülnek, jellemvonásaik már többé-kevésbé kialakulnak (főleg a hagyományos osztályokban), így az iskola legfeljebb korrigálni tudja a hibásnak és a tanuló későbbi élete szempontjából mindenképpen elvetendőnek tekinthető vonásokat. Ráadásul a társadalom nem is mindig preferálja azokat az értékeket, amit a pedagógia hagyományosan pozitív jellemvonásoknak tekint, mint pl. szerénység, becsületesség, nyíltság, udvariasság, következetesség stb., vagy legalábbis nem tekinti a sikeresség feltételeinek. Ennek ellenére gimnáziumunk továbbra is arra törekszik, hogy a tanulóknak az előbbi, pozitívnak mondott jellemvonásokat erősítse.

Minden embernek három személyisége van: amely a valóságban ő, amilyenek ő tartja magát, illetve akinek mások tartják őt. Csak e három személyiség harmonikus egybeolvadása mentesít a későbbi súlyos külső és belső konfliktusoktól. Ezért fontos, hogy a pedagógusok és az iskolai közösség megfelelő tapintattal igyekezzenek a tanulókat szembesíteni a róluk a környezetükben kialakult képpel, illetve objektív tájékoztatást adni valóságos személyiségükről.

Kulcskompetenciák

A kulcskompetenciák fejlesztése a Nemzeti alaptanterv alapján történik.

Anyanyelvi kommunikáció. Idegen nyelvi kommunikáció

A kommunikációs képességek (beszéd, társalgás, nyilvános beszéd, érvelés, meggyőzés, meghallgatás) fejlesztése mind anyanyelven, mind idegen nyelven szintén végigkíséri gimnáziumunk teljes oktatási ciklusát. Természetesen a főszerepet a magyar és az idegen nyelvi órák játsszák. (Nem véletlen, hogy a matematika mellett ezek a tantárgyak mindvégig kiemelt szerepet kapnak az óratervekben.) A szóbeli kommunikáció jelentősége az eddigi gyakorlathoz képest lényegesen megnövekszik akár az érettségi vizsgát, akár a munkába állást tekintjük. Ezért meg kell változtatni az eddig - főleg a reáltárgyaknál - kialakult gyakorlatot, amely az írásbeli ellenőrzést, azon belül is elsősorban a számolási feladatokat helyezte előtérbe. Gondot kell fordítanunk arra, hogy tanulóink újra megtanuljanak érvelni, vitatkozni, és egyáltalán szóban szabatosan kifejezni gondolataikat, érzéseiket.

Matematikai kompetencia

A matematikai kompetencia a matematikai gondolkodás fejlesztésének és alkalmazásának képessége, felkészítve ezzel az egyént a mindennapok problémáinak megoldására is. E kompetenciában és annak alakulásában a folyamatok és a tevékenységek éppúgy fontosak, mint az ismeretek. A matematikai kompetencia felöleli a matematikai gondolkodásmódhoz kapcsolódó képességek alakulását, használatát, a matematikai modellek alkalmazását (képletek, modellek, grafikonok/táblázatok), valamint a törekvést az alkalmazásra. E terület fejlesztése nem csak a matematika tantárgy keretében, hanem a digitális kultúra, a technika és tervezés, az összes természettudományos, de a történelem és az állampolgári ismeretek tantárgyban is meg kell, hogy jelenjen.

Természettudományos és technikai kompetencia. Fenntarthatóságra, környezettudatosságra való nevelés

A természettudományos kompetencia készséget és képességet jelent arra, hogy ismeretek és módszerek sokaságának felhasználásával magyarázatokat és előrejelzéseket tegyünk a természetben, valamint az ember és a rajta kívüli természeti világ közt lezajló kölcsönhatásban lejátszódó folyamatokkal, s irányítsuk cselekvéseinket. Ennek a tudásnak a mindennapi életben megjelenő tárgyasulását nevezhetjük műszaki kompetenciának. E kompetencia magában foglalja az emberi tevékenység okozta változások megértését és az

ezzel kapcsolatos, a fenntartható fejlődés formálásáért viselt egyéni és közösségi felelősséget. Tantárgyi megjelenése a természettudományi és a technológia tantárgyaiban a legerősebb, de a történelem (pl. technikatörténet), a mozgóképkultúra és médiaismeret (pl. a kommunikációs eszközök fejlődése) tantárgyakban is jelen van.

Digitális kompetencia

Ez a kulcskompetencia felöleli az információs társadalom technológiáinak magabiztos és kritikus használatát, az információ megkeresését, összegyűjtését és feldolgozását, a valós és a virtuális kapcsolatok megkülönböztetését. Minden tantárgyi tantervben meg kell jelennie.

Hatékony, önálló tanulás

Minden műveltségi területen az önálló, hatékony tanulás azt jelenti, hogy az egyén képes kitartóan tanulni, saját tanulását megszervezni egyénileg és csoportban egyaránt, ideértve az idővel és az információval való hatékony gazdálkodást. Ez egyrészt új ismeretek megszerzését, feldolgozását és beépülését, másrészt útmutatások keresését és alkalmazását jelenti. A hatékony és önálló tanulás arra készíteti a tanulót, hogy előzetes tanulási és élettapasztalataira építve tudását és képességeit helyzetek sokaságában használja, otthon, a munkában, a tanulási és képzési folyamataiban egyaránt. Minden iskolai tevékenységnek ezt kell szolgálnia.

Szociális és állampolgári kompetencia. Állampolgárságra, demokráciára nevelés.

Felelősségvállalás másokért, önkéntességre nevelés

A személyes, értékorientációs, szociális és állampolgári kompetenciák a harmonikus életvitel és a közösségi beilleszkedés feltételei, a közjó iránti elkötelezettség és tevékenység felöleli a magatartás minden olyan formáját, amely révén az egyén hatékony és építő módon vehet részt a társadalmi és szakmai életben, az egyre sokszínűbb társadalomban, továbbá ha szükséges, konfliktusokat is meg tud oldani. Az állampolgári kompetencia képessé teszi az egyént arra, hogy a társadalmi folyamatokról, struktúrákról és a demokráciáról kialakult tudását felhasználva, aktívan vegyen részt a közügyekben. Több tantárgy mellett (irodalom, történelem, állampolgári ismeretek, testnevelés stb.) ez a terület a tanórán kívüli tevékenységek, programok legfontosabb célja: közösségi szolgálat, kirándulások, táborok, diákrendezvények, diákirály választási kampány, szalagavató, szecskaavató, társasjáték klub stb.

Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia. Gazdasági és pénzügyi nevelés, pályaorientáció

A kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia segíti az egyént a mindennapi életben – így a munkahelyén is – abban, hogy megismerje tágabb környezetét, és képes legyen a kínálatkozó lehetőségek megragadására. A tudást, a kreativitást, az újításra való beállítódást és a kockázatvállalást jelenti, valamint azt, hogy célkitűzései érdekében az egyén terveket készít és hajt végre. Alapját képezi azoknak a speciális ismereteknek és képességeknek, amelyekre a gazdasági tevékenységek során van szükség. A tanulóknak tudatosítani kell saját felelősségüket a tisztességes munka, a fogyasztás, az ésszerű gazdálkodás területén, tudjanak mérlegelni és dönteni.

A pályaorientáció keretében betekintést kell nyújtani a munka világába az életkoruknak megfelelő csatornákon keresztül: üzemlátogatások, pályaorientációs nap szervezése, a felsőoktatási intézmények által szervezett nyílt napok, volt diákok meghívása különböző szakterületekről stb. Szükség esetén pályaválasztási tanácsadás igénybe vételének segítése, szervezése.

Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképeség

Az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképeség magában foglalja az esztétikai megismerés, illetve elképzelések, élmények és érzések kreatív kifejezése fontosságának elismerését, mely minden műveltségterületen jelentkezik. Olyan képességek tartoznak ide, mint a művészi önkifejezés, a műalkotások és előadások elemzése, saját nézőpont

összevetése mások véleményével, a kulturális tevékenységben rejlő gazdasági lehetőségek felismerése és kiaknázása. Tanórán a művészeti tantárgyak, irodalom, hon- és népismeret tantárgyak keretében fejlesztendő, de igen nagy szerepe van a tanórán kívüli programoknak is: múzeum és színházlátogatások, iskolai galéria, fotószakkör, kreatív foglalkozások, projektek stb.

Egyéb nevelési feladatok

Erkölcsei nevelés

Értékkorrekciók, beállítódások kialakítása (felelősség, autonóm cselekvés, megbízhatóság, tolerancia, társadalmilag elfogadott viselkedésformák), elsősorban az etikai alapú megközelítésmód alapján.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

Elő kell segíteni a tanuló kedvező szellemi fejlődését, készségeinek optimális alakulását, tudásának és kompetenciáinak kifejezésre jutását, s valamennyi tudásterület megfelelő kiművelését. Az önismeret és énkép kialakulásának segítése, az értelmi és érzelmi oldal egészséges arányának kifejlesztésére törekvés. A kitartás, a szorgalom, a céltudatosság, az elkötelezettség kialakítása: a folyamatos önfejlesztés belső igényének kialakítása. A tanuló segítése, hogy képessé váljon érzelmeinek hiteles kifejezésére, a mások helyzetébe történő beleélés képességének, az empátiának a gyakorlására, valamint a kölcsönös elfogadásra. Fontos a társkapcsolatokkal kapcsolatos ismeretek (szociális kompetencia), a kulturált magatartás és a kommunikáció elsajátítása.

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

Nemzeti összetartozás ápolására irányuló hazafias elköteleződésre nevelés, mely nem irányulhat még látens módon sem a szegregáció, a kirekesztés, a nemzetiségek és más nyelvi-vallási etnikumok diszkriminációjára. Az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népei megismerésére, megbecsülésére nevelő ismeretek elsajátítása, egyéni és közösségi tevékenységek gyakorlása.

A testi és lelki egészségre nevelés és családi életre nevelés

Testi, lelki egészség, mely a tanórai és az egyéb foglalkozások során az egészségnevelési és környezeti nevelési programmal (benne a komplex intézményi mozgásprogrammal) koherensen jelenik meg, a gyakorlatban a fizikailag aktív, egészségtudatos életvezetésre, a motoros műveltség eszközeivel való személyiségfejlesztésre és a tehetséggondozásra épül, továbbá szervesen magában foglalja az egészségmegőrzést is. A nevelés feladata a harmonikus családi minták közvetítése, a családi közösségek megbecsülése. A felkészítés a családi életre segítséget nyújt a fiataloknak a felelős párkapcsolatok kialakításában, ismereteket közvetít a családi életükben felmerülő konfliktusok kezeléséről.

Médiatudatosságra való nevelés

Biztos esztétikai értékítélet és belső készlet kialakítása. A tanulók ismerjék meg és értsék meg, hogy milyen összefüggés van a média, a pénz és a társadalom között, tudják értelmezni a látottakat és hallottakat, alakuljon ki kritikai beállítódásuk. Szerezzenek ismereteket az adatbiztonsággal, a jogtudatossággal, és a függőséggel kapcsolatosan.

Összefoglalva: nevelési-oktatási célunk az, hogy állampolgári jogait ismerő és vele élni tudó, világnézeti elkötelezettségüktől függetlenül családjukért, hazájukért és az emberiség jövőjéért felelősséget vállaló, az emberiség problémái iránt fogékony, a világ dolgaiban eligazodni képes, a kihívásokra reagálni tudó, életét megfelelő célok érdekében megszervezni képes embereket neveljünk, akik rendelkeznek mindazzal a tudásanyaggal, önművelő és információszerző képességgel, amely biztosítja számukra a további pályájuk során az egyéni boldogulást és a társadalmi elismerést.

III. 4. Környezeti nevelési program

III. 4.1. A környezeti nevelés alapelvei

A környezeti nevelés célja a környezettudatos magatartás, a környezetért felelős életvitel elősegítése. Távlatból nézve a környezeti nevelés a természet – s benne az emberi társadalom – harmóniájának megőrzését, fenntartását célozza. Célja a természetet, az épített és társadalmi környezetet, az embert tisztelő szokásrendszer érzelmi, értelmi, esztétikai és erkölcsi megalapozása.

A környezeti nevelés tartalma – világszerte, így Magyarországon is – kiszélesedett, a fenntarthatóságra, az emberiség jövőjének biztosítására irányul. Gondot kell arra fordítanunk, hogy diákjaink a jövőben mindennapi életvitelükben képesek legyenek a bonyolultabb természeti, társadalmi, gazdasági és politikai konfliktusokat kezelni, megoldani. Meg kell alapoznunk tanítványaink környezeti erkölcsét, társadalmi-természeti felelősségét, formálnunk kell alakuló értéktudatát, együttműködési képességeit, a személyes és a közös felelősségtudat alapjait.

E nevelési célok hatékony személyiségformálást, az önszabályozás és egyben a társas együttműködés és konfliktuskezelés készségeinek erősítését igénylik. A *fenntarthatóság pedagógiája* a környezetért felelős, aktív kicsoportok és tágabb közösségek kialakítására törekszik, előtérbe emelve azokat a tanulás-szervezési módszereket, amelyekben felerősödhet a társas részvétel, felértékelődhet a felelős együttműködés.

Ennek megvalósítása rendszerszemléletű megközelítést, új tanítási-tanulási stratégiát igényel, amely messzemenően figyelembe veszi az egyéni (személyes) különbségeket, esélyt teremt minden gyermek számára a környezeti kultúra és az ezzel összefüggő kompetenciák elsajátításában. E pedagógiai törekvés sajátos tartalmakat és módszereket igényel a testi vagy szociális hátrányokkal küzdő gyerekeknél, hiszen életük során halmozódhatnak környezeti konfliktusaik.

A környezeti nevelés – a fenntarthatóság pedagógiai gyakorlata – kiterjed az emberi együttélés, illetve az ember-természet kapcsolat bemutatására és formálására, egyben elősegíti a környezeti- és egészség-tudatosság erősödését. A pedagógiai gyakorlatban kiterjed a testi-lelki egészségnevelésre, a társas készségek (mindenekelőtt a konfliktuskezelés, döntés, együttműködés) fejlesztésére és a *mentálhigiénés nevelésre* is.

A környezeti nevelés iskolai gyakorlatában harmonikusan ötvöződik a környezettudományi és a társadalomtudományi ismeretek köre, hiszen csak az ember biológiai és társas-társadalmi természetének sajátosságaira építve történhet az *értékrend*, az *erkölcs* és az *életviteli szokások formálása*.

A környezeti nevelés legfontosabb értéktartalmai a fenntartható fejlődéssel, a jövő nemzedékek életminőséghez fűződő jogaival, a bioszféra iránti felelősségünkkel kapcsolatosak, ezért hangsúlyosan *erkölcsi-etikai* irányultságúak, attitűdöket és szokásokat formálóak.

A környezeti nevelési kutatások eredményeinek elemzése azt mutatja, hogy a környezeti ismeretek önmagukban nem elegendőek. Környezettudatos életvitelt azok a személyek tanúsítanak, akik – azon túl, hogy pontos ismereteik és fogalmaik vannak a környezetről, az aktuális környezetvédelmi problémákról és tennivalókról – képesek e célok érdekében felelősen cselekedni, sőt hisznek is tevékenységük jelentőségében.

A környezeti nevelés során felértékelődik a tantárgyak közötti *integráció*, a különböző tantárgyak ismeretkészletét összekapcsoló, harmonizáló pedagógiai törekvés.

Iskolánkban fontosnak tartjuk, hogy a természettudományos tantárgyakon kívül a „humán” tantárgyak tanterveibe is szervesen épüljenek be a környezetvédelemmel, környezeti neveléssel kapcsolatos ismeretek. Rendkívül fontos az iskolán kívüli nevelés (pl. terepgyakorlatok, erdei iskola, táborok, közösségi szolgálat) szélesedő köre is.

A környezeti nevelés minden pedagógus, illetve valamennyi iskolatípus és tantárgy feladata (hiszen minden ugyanarról a világról szól!), ugyanakkor az egyes különálló *tantárgyakba* foglalt környezeti vonatkozású ismereteket, fejlesztési elemeket egészzé kell építeni. A kerettantervek részletesen tartalmazzák a tantárgyak e témakörhöz illeszkedő tananyagait, fejlesztési követelményeit.

III. 4.2. A környezeti nevelési célkitűzések

a) Rendszerszemléletre nevelés

A tanulókat képessé kell tenni arra, hogy a tanórán szerzett ismereteket össze tudják kapcsolni az élet valós ügyeivel, hogy önmaguk lássák meg a problémákat, azok összefüggéseit, és önmaguk keressék az arra adható válaszokat. Ennek során el kell jutni odáig, hogy a tanulók képesek legyenek megérteni a fejlődés és környezet kérdéseinek összefüggő rendszerét.

b) Az alternatív, problémamegoldó gondolkodás elsajátítása

Nem elegendő az egyes problémák, de még a problémák összefüggéseinek felfedeztetése sem, ha nem alakul ki az a képesség, hogy a problémákra válaszokat is keressenek a tanulók. Fontos, hogy az egyes kérdések megválaszolására több alternatíva felállítását igényeljék, s az alternatívák értékelése, ellenőrzése után képesek legyenek a helyes, megfelelő válasz kiválasztására.

c) A globális összefüggések megértése

A létező környezeti problémák mögött gazdasági, társadalmi problémák állnak, amelyek globális problémákká szövődnek össze. Nagyon fontos, hogy ne csak egyenként lássák ezeket a gondokat a tanulók, hanem azok gazdasági, társadalmi okait is megértsék. Legyenek képesek ezeket az okokat azonosítani saját környezetükben, életükben, és tanuljanak meg ezeket szem előtt tartva cselekedni.

d) A létminőség választásához szükséges értékek megmutatása

Környezetünk minősége, gazdagsága létminőségünknek egyik alapvető meghatározója, mégsem tükröződik vissza gondolkodásunkban automatikusan. Még ennél is nehezebb megérteni a létminőséghez szükséges nem anyagi jellegű dolgok szerepét az életünkben.

e) A létminőséghez tartozó viselkedési normák és formák kialakítása

Nem elegendő a szemléleti alapok megteremtése, arra is szükség van, hogy közösen fedezzük fel, hogy mit is tehetünk egyéni életünkben.

f) A természet, az élet, a biológiai sokféleség jelentőségének megértése

Az ember a természet része, csak akkor van esélye a boldogulásra, ha együttműködik környezetével, és nem uralkodni akar felette, ami a természet törvényeinek megértését, az élet minden formájának elismerését feltételezi. Fel kell fedeztetni, hogy biológiai sokféleség nélkül nincs emberi létezés sem.

g) A szerves (organikus) kultúra fontosságának megismertetése a fenntartható fejlődésben

Alapvető annak a belátása, hogy az ember történelme során nemcsak szembefordult környezetével, hanem számos esetben tudott azzal harmóniában is élni. E harmonikus együttélés eredményeként alakult ki a szerves (organikus) kultúra.

III. 4.3. Környezeti nevelés a tanórai tevékenységben

a) Fizika

Cél: annak felismertetése, hogy a fizikai ismereteket természeti környezetünk megóvásában is hasznosítani lehet.

b) Biológia

Cél: a tanulók legyenek tisztában a földi élővilág sokféleségével, e sokféleség értékével, segítsék elő e változatosság fennmaradását. A globális problémák és a rá adható biológiai válaszok bemutatása.

Az egészséges életmód, az egészséges táplálkozás és a környezet között lévő kapcsolatok bemutatása.

c) Kémia

Cél: fel kell hívni a figyelmet, hogy a kémiai ipar jelentős környezetkárosító, és potenciális környezetvédő. Ki kell fejleszteni a tanulóknban az anyag- és energiatakarékosságnak mint a környezetvédelem egyik hatékony módszerének a szemléletét. Tudatosítani kell a tanulóknban, hogy ők maguk is sokat tehetnek a környezet és saját egészségük megóvása érdekében

d) Természettudomány

Cél: az egészséges és környezettel harmonikus életvezetési szokások kialakítása. A környezet állapota iránti érzékenység, az ökológiai szemlélet, a helyes magatartásformák attitűdök, értékrend kialakítása. A környezettudatos döntések elősegítése.

A tanuló lássa be, hogy ő maga is felelős a természet jövőjéért. Becsülje meg környezete értékeit. Készüljön fel tudatosan a természet megóvására, a környezeti problémák megelőzésére. Ismerje a leggyakoribb környezetszennyezéseket.

e) Földrajz

Cél: a jövő kihívásaira való felkészülés érdekében ismertetni a regionális és globális problémákat és a lehetséges megoldási módokat. Tudatosítani a társadalom működése és a környezet állapota közötti összefüggéseket, megismertetni a társadalmi és természeti értékeket.

III. 4.4. Az osztályfőnöki munka és a környezeti nevelés

Az osztályfőnök szaktárgyi hovatartozása nem meghatározó a környezeti nevelés szempontjából. Inkább általános tájékozottsága, problémafelismerő és -feldolgozó képessége segítheti abban, hogy ezt a sokszínű témakört a környezethez való viszony alakítására, egyben pedagógiai céljaira használni, alkalmazni tudja.

Egy osztályterembe való belépéskor már ránézésre látszik annak hangulata, atmoszférája. Tükröződik valami a benne élő közösségről, abból, ahogyan a tanulók saját maguknak teremtett környezetükben élnek. Ismerősként cseng ez az év eleji feladat: teremdíszítés. Szerencsés esetben ez nem öncél, hanem határozott környezetkialakítási terveket rejt, tartalmakat fed. A mikrokörnyezet felfedezése, igényes, gondos alakítása, megóvása életünk minden helyszínén fontos lépés. Nem egyszerűen dekorálás tehát, hanem a környezetkultúra fejlesztésének eszköze.

A környezet megóvására való nevelésen túl a mindennapi problémák felismerése, életmódminták elemzése, a megoldások keresése is kiváló lehetőséget nyújt a közösségépítésre, a személyes kapcsolatok kialakítására, elmélyítésére.

Kiemelkedő szerepet játszik az osztályfőnök abban is, hogy összefogja a szaktárgyak idevágó, de a hagyományos tanórai kereteket megbontó tevékenységeit, illetve lehetőségeit. Például: óhatatlanul felmerülnek a fogyasztói társadalom problémái: táplálkozási szokások, az iskolai büfé kínálata, a szükségtelen túlcsomagolás, a szemét kezelése, anyag- és energiatakarékosság az iskolában. A közös tanulmányi kirándulások, vetélkedők, különböző akciók is kiegészíthetik és összefűzhetik az egyes szaktárgyakat.

Az osztályfőnöki tevékenység eredményességét fokozza, ha az osztályfőnöki órák témájának kínálata nem ad hoc jellegű, ismétlődésekkel teli, hanem legalább egy, de inkább négy évre tervezett sokszínű szocializációs program. Tervezése az osztályban tanító valamennyi pedagógus együttgondolkodását kívánja meg. A tanári együttműködésnek ez a formája a testület erejét fokozza, hatékonyságát növeli. Természetesen mindez az osztályfőnök összetartó munkájára épít.

III. 4.5. Tanórán kívüli programok**A lakóhely és környezete**

Célszerű a tanulókat a lakóhelyen és környezetében működő ipari üzemek, szolgáltató központok környezet-terhelő és környezetvédelmi tevékenységével a helyszínen megismerni.

- SUZUKI autógyár
- Richter Gyógyszergyár Dorogi Gyáregysége
- Egy benzinkút
- Szennyvíztisztító telep
- Hulladéklerakó és feldolgozó

Nyári táborok: biológus-tábor, vízi tábor

A környezeti nevelési programhoz kapcsolódó táborok olyan többnapos, nem szorgalmi időben megvalósuló, a szervező intézmény székhelyétől különböző helyszíni, környezethez illeszkedő nevelési-tanulásszervezési egységek, melynek során a tanulás folyamatát – a tanulói képességek fejlesztését és a tananyag elsajátítását – a tanulók aktív, együttműködő, cselekvő (kooperatív-interaktív) megismerő tevékenységére építik. A tanítás tartalmilag és tantervileg egyaránt szorosan és szervesen kapcsolódik a választott helyszín természeti, ember által létesített és szociokulturális környezetéhez. Kiemelkedő nevelési feladata a környezettel harmonikus, egészséges életvezetési képességek fejlesztése és a közösségi tevékenységekhez kötődő szocializáció. E táborok nem kizárólag természetmegismerő programmal szerveződnek, tárgyuk az emberi környezet, az emberek tevékenységének hatása a környezetre, illetve annak időben és térben való változása, valamint a környezet hatása az emberek viselkedésére, érzelmeikre, értékválasztására, életvitelére is.

Különválogató (szelektív) hulladékgyűjtés

Ha van lehetőség bevonni a helyi hatóságokat, megszervezzük az egész iskolára kiterjedő szelektív hulladékgyűjtést és elkülönített elszállítást legalább a papírhulladék, a szárazelem és a szerves hulladék vonatkozásában. Ezen tevékenység határfoka nagy, hiszen jelentős mértékben kihathat a tanuló tágabb környezetére is.

Vetélkedők, tanulmányi versenyek

Az érdeklődő, ambiciózus tanulókat arra ösztönözzük, hogy vegyenek részt helyi, regionális és országos versenyeken, „világnapi” rendezvényeken.

A versenyek az élet valamennyi területét jellemző, behálózó, elsősorban eredményorientált rendezvények. Rendkívül erős motivációt hordoznak, és széles körű mozgósító erejük lehet. A környezeti nevelést Magyarországon pedagógiailag egymásra épülő országos versenyek sorozata segíti. Részben iskolai, részben iskolán kívüli tevékenység, amely a résztvevőkben az iskolában tanultakon túl olyan ismereteket, készségeket és képességeket mozgósít, amelyekre elsősorban a saját érdeklődésből fakadóan, szabad elhatározásból tesznek szert. Valamennyi műveltségi területen szervezhető verseny. A környezeti nevelés szempontjából azok a versenyek jelentősek, amelyek az ismeretek és viselkedési elemek terepi alkalmazását fejlesztik. Intézményünk motiválja a tanulókat e versenyeken történő részvétellel.

Jeles napok jegyzéke

Február 2.	Vizes Élőhelyek
Március 6.	Nemzetközi Energiahatékonyság Nap
Március 22.	Víz Világnapja
Március 23.	Meteorológiai Világnap
Április 3.	Csillagászati Világnap
Április 4.	Laboratóriumi Állatok Napja
Április 22.	Föld Napja
Május 10.	Madarak és Fák Napja
Május 15.	Állat- és növényismeret napja (Magyarországon)
Május 15.	Nemzetközi Klímaváltozási Akciónap
Május 24.	Európai Nemzeti Parkok Napja
Május 31.	Dohányzásmentes Világnap
Június 5.	Környezetvédelmi Világnap

Június 8.	Óceánok Világnapja
Június 17.	Világnap az Elsivatagosodás Ellen
Június 21.	A Nap Napja
Június 25.	Barlangok Világnapja
Július 11.	Népesedési Világnap
Augusztus 9.	Állatkertek Napja
Szeptember 16.	Ózon Világnapja
Szeptember 22.	Autómentes Nap
Október 4.	Állatok Világnapja
Október 8.	Madárfigyelő Világnap
Október 8.	Természeti Katasztrófák Elleni Védekezés Világnapja
Október 16.	Élelmezési Világnap
Október 21.	Földünkért Világnap
November 17.	Füstmentes Nap
November 27.	Fogyasztásszüneteltetési Nap
December 29.	Biodiverzitás Védelmének Napja

III. 5. Egészségnevelési program

III. 5.1. Célok, feladatok

- A tanulóknak kialakul az önmagukkal és környezetükkel szembeni érzékenység és felelősségérzet,
- tudatosulnak a környezet, a viselkedés, az életmód és az egészségi állapot ok-okozati összefüggései,
- kialakul testi és lelki egészségük harmóniája,
- világossá válik, hogy életminőségük jobbítását csak jövőjük tervezésével és életútjuk tudatos építésével valósíthatják meg,
- tudatosul az egészség- és környezetvédő magatartás szokásrendszerének fontossága és jelentősége,
- kialakulnak azok a megküzdési stratégiák, melyekkel megelőzhetik az életük egyensúlyát veszélyeztető helyzeteket vagy újrateremthetik életük egyensúlyát,
- egyértelművé válik, hogy az egészség, a kiegyensúlyozott életvitel nélkülözhetetlen eszköz a boldog, sikeres élethez,
- kialakul az életkoruknak megfelelő önismeret, mint az önnevelés alapja,
- alapvető igényé válik a szellemi tevékenységhez szükséges tanulási módszerek elsajátítása, a munka, a pihenőidő megfelelő arányának, és a munkához szükséges nyugodt, rendezett környezet kialakítása.

III. 5.2. Egészségnevelés a tanórai tevékenységben

Az egészségnevelési program megvalósításának tanórai szinterei:

- természettudomány
- technika és tervezés
- biológia
- kémia
- testnevelés
- osztályfőnöki

A többi tantárgyi órákon (pl. magyar, történelem) elsősorban az órai anyaghoz indirekt módon kapcsolódó formában kell, hogy megvalósuljon az egészségnevelési tevékenység.

Az egészségneveléshez kapcsolódó tanórai tevékenység során a pedagógus feladata, hogy tanítványai a megismerés során

- lássák az emberi test felépítésének és működésének főbb jellemzőit,

- vegyék észre testük kamaszkori változásait,
- keressék e változások okát és értsék következményeit,
- hasznosítsák megszerzett ismereteiket, elsajátított egészségvédő szokásaikat a kamaszkori változások kellemetlenségeinek csökkentésére,
- ismerjék fel az egészségüket veszélyeztető környezeti hatásokat,
- törekedjenek e hatások kiküszöbölésére,
- lássák az egészségvédelemben a betegségek megelőzésének fontosságát,
- tudják, mikor kell orvoshoz fordulni, és problémájuk mely orvosi szakterülethez tartozik,
- ismerjék a szenvedélybetegségek kialakulását előidéző anyagok szervezetre gyakorolt káros hatásait,
- utasítsák el a káros élvezeti szerek és a drogok használatát,
- ismerjék fel a környezetszennyezésből és a technikai fejlődésből származó veszélyhelyzeteket, törekedjenek elkerülésükre,
- vállalják nemiségüket és a hozzá tartozó társadalmi szerepet, magatartást,
- sajátítsák el az egészséges életvitel (személyi higiéné, táplálkozás, mozgás) tudni- és tennivalóit, gyakorolják a mindennapokban ezek szokásrendszerét,
- legyenek képesek helytelen életviteli szokásaik felcserélésére, elhagyására,
- lássák és értékeljék az egészséges test és a környezet szépségét,
- ismerjék az egészséges környezet jellemzőit,
- értsék a környezet, életmód, a viselkedés és az egészségi állapot összefüggéseit,
- váljanak képessé helyes választással, egyéni tettekkel életvitelük jobbítására,
- ismerjék meg önmagukat, főbb lelki tulajdonságaikat,
- törekedjenek a lelki harmóniájuk létrehozására és fenntartására saját maguk, családjuk és környezetük körében,
- tudják jól szervezni munka- és pihenőidejüket,
- ismerjék meg, és saját életvitelükben gyakorolják az „aktív pihenés” formáit,
- váljon számukra az ismeretszerzés örömforrássá,
- alakítsák ki az önellenőrzést a megszerzett tudás és a kulturált viselkedés területén,
- aktívan vegyenek részt egészség- és környezetvédő programok összeállításában, megvalósításában,
- tudják, hogy egészségük – éppúgy, mint tudásuk és becsületük – örök emberi érték, és törekedjenek védelmére,
- legyenek tudatában annak, hogy a földi élet jövője tőlük is függ, tudásukkal és magatartásukkal szolgálják fennmaradását.

III. 5.3. Egészségnevelés a tanórán kívüli tevékenységben

- A sport szerepének hangsúlyozása az egészségmegőrzésben
Intézményünk biztosítja, hogy az iskolai tömegsport órákon, illetve az iskolai DSE foglalkozásain tanulók a hét minden tanítási napján délutáni sportfoglalkozáson vehessenek részt (atlétika, szertorna, röplabda, kosárlabda, labdarúgás, házi bajnokságok, városi, megyei és országos versenyek). Ezen kívül az intézmény sportudvarát, asztalitenisz asztalait saját felelősségükre, a konditermet pedig tanári felügyelet mellett szabadon használhatják.
- A diákrendezvények, osztálykirándulások stb. szervezésével a szabadidő hasznos, a káros hatásokat (alkohol, drog, dohányzás) kiküszöbölő eltöltéséhez pozitív minták bemutatása.
- Részvétel a különböző programokban: dohányzásmentes világnap, nemdohányzó osztály, prevenció és felvilágosító előadások stb.
- A pedagógusok felkészítése az egészségnevelésre, továbbképzések a következő témákban: konfliktuskezelés és kommunikáció, a dohányzás megelőzése, egészséges táplálkozás,

szexualitás – AIDS megelőzése, alkohol és drogfogyasztás megelőzése, környezeti nevelés, önismeret, tanulásmódszertan.)

- A szülők segítése: időszakos, de évente többször ismétlődő előadások meghívott külső előadókkal
- Az arra alkalmas tanulók körében véréadás szervezése.
- A modern informatikai eszközök igénybe vétele: a tanulókat megismertetjük azokkal az internetes tartalmakkal, amelyek segítik az eligazodásukat, egyénre szabott tanácsokat adnak stb. (Előnyük, hogy a fiatalok bátran érdeklődhetnek, kötetlenül, tabuktól mentesen kérdezhetnek.)
- Egészséges és kulturált iskolai étkeztetés: az intézmény elvárja, hogy az iskolai büfé választéka és árképzése a lehetőségeken belül a tanulókat az egészséges táplálkozásra ösztönözze, valamint az iskolai menzai szolgáltatás (ebéd) megfeleljen az egészséges táplálkozásra vonatkozó előírásoknak.

III. 5.4. Egészségnevelés a testnevelési órákon

A fiatalok egészségnevelésében kiemelkedő szerep hárul az iskolai testnevelési órákra, a sportfoglalkozásokra.

A Dobó Katalin Gimnáziumban a heti öt testnevelési óra a következő bontásban valósul meg:

- 5-8. évfolyamon a délelőtti tanórai időszámban heti 5 testnevelési óra,
- a 9-12. évfolyamon a (délelőtti) tanórai órarendi időszámban heti 3 testnevelési óra, valamint a délutáni időszámban heti 2 tanórai foglalkozás, amely az iskolai DSE vagy iskolán kívüli sportegyesületek foglalkozásain teljesíthető. A heti 2 tanóra akkor tekinthető teljesítettnek, ha a tanuló legalább heti két edzésen részt vesz, és erről bemutatja a sportszervezet igazolását.

A délelőtti testnevelési órák célja egyrészt a hagyományos gimnáziumi tantervekben szereplő alapkészségek, mozdulatok, motoros funkciók fejlesztése, az elméleti ismeretek elsajátítása, másrészt az, hogy a tanulók minél több olyan sportággal ismerkedjenek meg, amelyek a későbbi életük során is biztosíthatják számukra a testi (és ezzel szoros összefüggésben a lelki) egészség örömteli módon történő megőrzésének igényét.

A délutáni sportszervezeti foglalkozások célja az, hogy a tanulók az általuk választott sportágot, sportágakat mélyebb szinten megismerhessék, azzal intenzív módon foglalkozzanak a komolyabb fizikai terhelés érdekében, versenyekre készüljenek, versenyezzenek stb.

A fentiekén kívül az intézmény sportudvarát, asztalitenisz asztalait saját felelősségükre, a konditermet pedig tanári felügyelet mellett szabadon használhatják.

III. 5.5. Elsősegélynyújtási alapismeretek

Az intézmény minden tanuló részére életkoruknak megfelelő formában és mélységben biztosítja az elsősegélynyújtási alapismeretek elsajátítását a biológia-egészségtan és a testnevelés órákon. Ennek programja az adott tantárgyak helyi tantervében szerepel. Ezen kívül évente egy alkalommal szakemberek (orvos, mentős) irányításával gyakorlati bemutatót szervez.

III. 5.6. Iskola-egészségügyi ellátás

Az iskola-egészségügyi ellátást a következő jogszabályok szabályozzák:

- A helyi önkormányzatokról szóló 2011. évi CLXXXIX. törv.
- Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törv.
- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törv.
- a 26/1997. (IX. 3.) NM rendelet az iskola-egészségügyi ellátásról
- a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet

Az iskola-egészségügyi ellátásban közreműködnek a következők:

- ifjúsági orvos

- védőnő
- iskolafogász

Tevékenységük

- Egy héten egy alkalommal 8-tól 12 óráig helyszíni „rendelés” az iskolában.
- Vezetik a tanulók egészségügyi könyvét.
- Betegségmegelőzés, egészségmegőrzés, egészségnevelés (személyi higiéné, egészséges életmód, betegápolás, elsősegélynyújtás, családtervezés, fogamzásgátlás, szülői szerep, csecsemőgondozás, szenvedélybetegségek megelőzése).
- A kötelező védőoltások beadása.
- Szűrővizsgálatok évente (5., 7., 9., 11. évfolyamos tanulók, csont-, izom-, kötőszöveti-, bőrgyógyászati-, szív-, érrendszeri-, légzőszervi-, húgy-ivarendszeri-, idegrendszeri-, pszichés-, érzékszervi-, és endokrin betegségek).
- Testnevelési csoportbeosztás (könnyített, gyógytestnevelés, teljes felmentés).
- Éves munkájukról statisztikai, írásbeli tájékoztatót készítenek az iskolavezetés számára.
- Iskolafogászati alapellátás (szűrés, a rászorulóknak kezelése).

Az iskola-egészségügyi ellátásban résztvevők munkáját adminisztratív és szervezési kérdésekben az ezzel megbízott igazgatóhelyettes, az osztályfőnökök, illetve az osztályfőnöki munkaközösség vezetője és a biológia szakos tanárok segítik.

III. 6. Pedagógiai szakaszok az oktató-nevelő munka során

A gimnáziumunkban folyó az általános műveltséget megalapozó, valamint az érettségi vizsgára és felsőfokú tanulmányok megkezdésére felkészítő nevelés és oktatás több pedagógiai szakaszra osztható.

A nyolc évfolyamos - általános tantervű - oktatás három pedagógiai szakaszra bontható.

- 1) Az 5. és 6. évfolyam az előkészítő, alapozó szakasz. Célja a beilleszkedés, szocializáció, a tanulók ráhangolása a gimnáziumi oktatás sajátosságaira, a később belépő tantárgyak alapozása, a fogalmi gondolkodás kialakítása. A kommunikációs készségek kifejlesztésében lényeges szerepet játszó tantárgyak, így a magyar, a matematika és az idegen nyelv élveznek kiemelt szerepet, de nagy jelentőségűek a művészeti tantárgyak is.
- 2) A 7.-10. évfolyamok az általánosan képző szakasz. Megfelelő matematikai alapozás után belépnek a természettudományos tárgyak, így kialakul a klasszikus gimnáziumi tantárgyak rendszere. A 9. évfolyamon belép a második idegen nyelv. Ebben a pedagógiai szakaszban jelentkezik leginkább a nyolc évfolyamos képzés előnye a négy évfolyamossal szemben, hiszen nincs 8. osztály után törés a diákok tanulmányaiban.
A 10. évfolyam végére az első idegen nyelvből képesek teljesíteni a középszintű érettségi követelményeit, a szorgalmasabbak pedig a B2 nyelvvizsga szintet.
- 3) A 11. és 12. évfolyam a differenciáltan képző szakasz. Célja az érettségire, a pályaválasztásra, a továbbtanulásra történő felkészítés, ahol a kötelező érettségi, illetve néhány más tantárgy kivételével a tanulók maguk dönthetik el, hogy milyen tantárgyakra fordítják a szabadon felhasználható (fakultációs) órakeretet, és milyen szintű érettségi vizsgára készülnek fel. A szabadon felhasználható (fakultációs) órakeretet az átlagos képességű tanulók számára is biztosítja a hatékony felkészítést.

A nyelvi előkészítő évfolyammal induló öt évfolyamos oktatás három pedagógiai szakaszra bontható.

- 1) A 9/NY. évfolyam a nyelvi előkészítő évfolyam. Célja a tanulók nyelvtudásának biztos megalapozása a célnyelvből, illetve az informatika teljes felhasználói szintű ismereteinek készség szintű elsajátítása. A magyar nyelv és irodalom, valamint a matematika tantárgyakból a cél a szintrehozás, a képességek és készségek elmélyítése.

- 2) A 9. és 10. évfolyam az általánosan képző szakasz. Az előkészítő évfolyamnak köszönhetően kevésbé jelentkeznek a hagyományos négy évfolyamos oktatásban nagy nehézséget okozó erősen eltérő képességek és ismeretek. Így ebben az oktatási típusban nincsen specializáció ezen a két évfolyamon.
- 3) A 11. és 12. évfolyam szerepe megegyezik a nyolc évfolyamos képzésnél a 11. és 12. évfolyamnál leírtakkal.

III. 7. Az oktatásról

III. 7.1. Oktatási célok

Az oktatási folyamat során elsődleges cél a NAT-ban szereplő kulcskompetenciák (lásd III. 3. fejezet.) fejlesztése, így felkészítve a tanulókat a felsőoktatásban történő továbbtanulásra. Az oktatásban az ismeretközlést, a gondolkodás fejlesztését, illetve az önálló tanulás eszközeinek ismeretét és aktív alkalmazását is célnak tekintjük, hiszen az eredményes továbbtanuláshoz nélkülözhetetlen mindhárom tényező együttes jelenléte.

Minden tanuló esetében kiemelt oktatási terület az idegen nyelvek oktatása. A nyolc évfolyamos és a nyelvi előkészítő oktatási formában elvárás a tanulókkal szemben, hogy a 12. évfolyam végére legalább a B2 szintű (középfokú) nyelvvizsgát sikeresen letegyék.

Célunk, hogy végzős tanulóink továbbtanulási aránya a felsőoktatásban meghaladja a 75 %-ot, illetve az egyéb területen továbbtanulókkal együtt megközelítse a 100 %-ot.

A gimnáziumunk a 11. - 12. évfolyamon a következő táblázatban szereplő tantárgyakból biztosítja a közép vagy az emelt szintű érettségire és így a felsőoktatásra való felkészítést.

Tantárgy	Középszintű	Emelt szintű
Magyar nyelv és irodalom	X	X
Első idegen nyelv	X	X
Második idegen nyelv	X	X
Matematika	X	X
Történelem	X	X
Fizika	X	X
Kémia	X	X
Biológia	X	X
Földrajz	X	X
Digitális kultúra	X	X
Vizuális kultúra	X	X
Testnevelés	X	X
Mozgókép és médiaismeret	X	

4. sz. táblázat. Felkészítés az érettségi vizsgára

A felkészítés keretei a következők.

Középszint

- tanórai keretben: magyar nyelv és irodalom, matematika, történelem, idegen nyelvek
- fakultációs keretben: minden más tantárgy

Emelt szint

- tanórai keretben: idegen nyelvek
- fakultációs keretben: minden más tantárgy

Intézményünk biztosítja, hogy a tanulók a 10. és 11. évfolyamokon előrehozott érettségi vizsgát tegyenek - azokból a tantárgyakból, amelyekre a jogszabályok lehetőséget adnak - a következők figyelembe vételével:

A helyi tanterv a következő évfolyamok végére biztosítja a felkészítést

- 10. évfolyam: első idegen nyelv (középszint)
- 11. évfolyam: informatika (középszint), első idegen nyelv (emelt szint), második idegen nyelv (középszint)
- 12. évfolyam: minden egyéb tantárgy (közép- és emelt szint)

Az iskola helyi tanterve csak a nem kötelező tanórai foglalkozások igénybevétele mellett teljesíthető. Erről a szülőket és a tanulókat írásban tájékoztatni kell!

III. 7.2. Tehetség gondozás

Gimnáziumunkat hagyományai, a régióban betöltött szerepe arra kötelezik, hogy tudatos munkával derítse fel és támogassa a tehetséges tanulókat. Ez elsősorban az egyes munkaközösségek és a szaktanárok feladata.

A tehetségek felismerése, felkutatása a tanórákon, a különböző házi versenyeken (ide értve az iskolán kívüli szervezetek versenyeinek iskolai fordulóit is), illetve a tanórán kívüli foglalkozásokon folyik. Ezért cél, hogy az ötödik - kilencedik osztályos tanulók a szaktanárok javaslatára minél nagyobb számban vegyenek részt ezeken.

Amennyiben kiderül, hogy egy tanuló egy adott területen kiemelkedő képességekkel rendelkezik, a szaktanár ezt ismerteti a tanulóval és a szülőkkel, illetve megbeszéli, hogy a képesség fedésbe hozható-e a tanuló céljaival. Ha a tanuló és a szülők hozzájárulnak, akkor a tanuló bekapcsolódik a tehetség gondozásba, ami a tanuló számára többletfeladatokkal jár.

A tehetség gondozás céljából

- minden munkaközösség megszervezi a szükséges nem kötelező tanórai foglalkozásokat (szakkörök, verseny előkészítők, egyéni foglalkozások).
- a munkaközösségek segítik és irányítják a tanulók önálló ismeretszerzését (külön feladatok kiadása, iskolai és iskolán kívüli tanulmányi pályázatok).
- a szaktanárok e tanulókat a tanórákon differenciáltan foglalkoztatják.
- az iskola biztosítja az iskolai könyvtáron, illetve az interneten keresztül, hogy a tanulók hozzájussanak a szükséges oktatási segédanyagokhoz, tudományos művekhez, információkhoz.
- a munkaközösségek szervezik a tehetséges tanulók iskolán kívüli megmérettetését, versenyeztetését (tanulmányi és egyéb versenyekre történő felhívások ismertetése a tanulókkal, a jelentkezések koordinálása stb.).
- a nyolc évfolyamos osztályokban a 7. évfolyamtól kezdődően matematika tantárgyból tehetség gondozó csoportot hozunk létre.
- az idegennyelvi csoportok kialakításánál a lehetőségek szerint figyelembe vesszük a tanulók előképzettségét.

III. 7.3. Felzárkóztatás

Gimnáziumunkba mintegy harminc különböző általános iskolából érkeznek a tanulók. Ebből következik, hogy általában nagyon különböző felkészültségűek az egyes tantárgyakból. Másrészt a gimnáziumi tanulmányaik során különböző okok miatt előfordulnak tanulási kudarcok, lemaradások egyes tárgyakból. Ezért lényeges, hogy megfelelő segítséget tudjunk nyújtani ezeknek a tanulóknak. A cél az, hogy lehetőségeinkhez mérten minden tanulónál megtaláljuk azokat a technikákat, módszereket, amelyekkel csökkenteni tudjuk a tanulási hátrányokat.

Feladataink:

- a csoportbeosztásoknál lehetőleg figyelembe kell venni a tanulók előképzettségét
- a tanulási kudarcok okainak felderítése a tanulók és a szülők bevonásával
- az okok ismeretében tanulásmódszertani segítség nyújtása a tanulónak és a szülőknak
- lehetőséget teremteni a lemaradások kiküszöbölésére (felzárkóztató foglalkozások, korrepetálások, az önálló tanulás irányítása)
- differenciált tanórai foglalkozások

- állandó visszajelzés a tanulónak és a szülőknek a tanuló előrehaladásáról
- a követelmények minimumszintjének pontos meghatározása

A felzárkóztatásban és a tanulási kudarcok orvoslásában csak akkor lehetünk eredményesek, ha mind a tanulók, mind a szülők elfogadják a pedagógusok értékelését és vállalják az együttműködést az iskolával.

III. 8. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

Az ember – bár individuum - társas lény is, része a társadalomnak, környezete kisebb-nagyobb közösségeinek, és életét csak ezekkel a közösségekkel kölcsönhatásban képes megfelelően megszervezni. Másrészt maga a nevelés folyamata is közösségi jellegű. Ki kell tehát alakítani azokat a tanulói közösségeket, amelyek segítik az iskola nevelő munkáját, valamint a felnövekvő ifjúságban a közösség céljainak, normáinak alakítására, elfogadására és a közösség tagjaival való együttműködésre vonatkozó képességét. Ezt a leginkább a gyakorlatban, az iskolai közösségek segítségével tudjuk kialakítani, ezért iskolánk fontos szerepet tulajdonít a közösségfejlesztésnek.

Feladataink a következők:

- A közösségi tudat kialakítása, fejlesztése (felelősség a közösség dolgaiért, a közös munka képessége, a közösség szervezése, a közös célok és normák kialakítása, a feladatok megosztása a közösségen belül, felelősség a közösség tagjaiért, a közösség tagjai közötti kölcsönös segítségnyújtás, az egyén szerepének megtalálása a közösségen belül, pozitív minták bemutatása).
- Az iskolai közösségek szervezésének segítése, a közösségi programok támogatása.
- Az iskolai közösségek befolyásolása abból a célból, hogy működésük az iskola nevelési céljai irányába hasson.

A közösségfejlesztés kiemelt felelősei a diákönkormányzatot segítő tanár és az osztályfőnökök.

A közösségfejlesztés színterei

- a) Tanórai foglalkozások: feladatuk elsősorban a közös, a csoportban történő munkára való felkészítés. Módszere a csoportmunka tanórai keretben és a házi feladatokban. Kiemelt szerep jut a testnevelés és a tömegsport óráknak, ahol a csapatsportok közvetlen lehetőségeket adnak a közösségfejlesztés területén.
- b) Osztályfőnöki órák: a közvetlen nevelői hatás színtere. Az osztályközösség szervezésében kiemelt szerep jut az osztályfőnököknek, ezért kiválasztásuknál különösen gondosan jár el az iskola. Alapvető követelmény, hogy az osztályfőnök - legalább a tizedik évfolyam végéig - lehetőleg az osztály minden tanulóját tanítsa valamelyik szakórán. Az osztályfőnöknek tudatos közösségfejlesztő munkát kell végeznie az osztályközösségben.
- c) Tanórán kívüli foglalkozások: fő feladatuk a közösségek szervezése, a közösséghez való tartozás élményének kialakítása, erősítése (közös munkavégzés, közösségi szolgálat, közös felkészülés versenyekre, ünnepélyekre, tanulmányi kirándulások, táborozások, iskolai ünnepélyek és egyéb közösségi programok).
- d) A diákönkormányzat és rendezvényei: fő feladata lehetőséget adni a tanulók önszerveződésére, illetve a közösségi jogok gyakorlására. Ennek keretében
 - a DÖ vezetőjét a diákok titkos szavazással, az általuk jelöltek közül választják meg (Diákkirály).
 - rendezvényeiket (Dobó-nap, iskolai bálók, szecskaavatás, iskolaújság, iskolarádió stb.) maguk szervezik.
 - az iskolai közösség szervezésével kapcsolatos ötleteik, elképzeléseik iránt nevelőtestület és az iskola vezetése nyitott.

- működésük anyagi forrásait az iskola biztosítja.

A tanulók az intézményi döntési folyamatokban való részvételi jogukkal a diákönkormányzat szervezeti keretein belül élhetnek az intézmény SZMSZ-ében meghatározott módon.

III. 9. A hátrányos helyzetű tanulók segítése, az esélyegyenlőség biztosítása.

Gyermek- és ifjúságvédelem

III. 9.1. Helyzetelemzés

A Dobó Katalin Gimnázium az esztergomi régió egyik meghatározó oktatási intézménye, ezért lényeges szerepe lehet az esélyegyenlőség biztosításában, az esélyteremtésben.

A tanulók szociokulturális háttere

Diákjaink kb. fele bejáró tanuló. (A kollégisták aránya csekély.) Tanulóink jelentős hányada tízezernél kisebb lélekszámú településen járt általános iskolába.

A szülők iskolázottsága átlagban 13 és 14 év közötti, ami átlagosnak tekinthető egy kisvárosi gimnáziumban. (A fővárosi elitgimnáziumokban, illetve a „felkapottabb” alternatív középiskolákban ez az érték kivétel nélkül 15 fölé van, de sokszor a 16-ot is meghaladja.) Azaz a szülők szinte kivétel nélkül magasabb iskolai végzettségűek, mint az általános iskola nyolc évfolyama. Jellemzően legalább szakmunkás bizonyítvánnyal vagy érettségivel rendelkeznek, de a diplomások aránya is számottevő.

A hátrányos helyzetű tanulók aránya egy százalék körüli. (Megjegyzendő, hogy a jogszabályi meghatározás szerinti hátrányos helyzet és a gyermek valóságos szociális helyzete sokszor nem fedi egymást.) Halmozottan hátrányos helyzetű tanuló ritkán fordul elő az intézményben, mint ahogyan roma származású is.

Beiskolázás

A Dobó Katalin Gimnázium beiskolázási körzete Esztergom, illetve a környékbeli falvak és városok kb. 20-25 km-es körben, de vannak tanulók ennél távolabbi településekről is.

Az intézménybe jelentkező és felvett tanulók általános iskolai tanulmányi eredménye általában 4,50 és 5,00 között oszlik meg.

Iskolai teljesítmény, továbbtanulás

A tanulók iskolai teljesítménye, sikeressége rendkívül heterogén. Kitűnő és jeles eredményű a diákok kb. 20-25 százaléka. A követelményeknek egy vagy több tárgyból évente legfeljebb a tanulók 1 %-a nem tud megfelelni (bukások). A lemorzsolódási arány kisebb, mint egy százalék.

Tanulóink átlagosan 80 %-a tanul tovább felsőoktatási intézményekben.

A nyelvvizsgák aránya a végzős osztályokban 100% fölé.

A diákok fegyelmi ügyeinek száma elenyésző.

Az iskolai agresszió egyáltalán nem jellemző.

A kompetenciamérés eredményei:

- A Dobó Katalin Gimnázium tanulói mind matematikából, mind szövegértésből jóval az adott iskolatípus országos átlaga fölé teljesítenek.

- Az eredmények kivétel nélkül megfelelnek vagy jobbakké, mint az ún. családháttér-index alapján elvárható lenne.

Összességében megállapítható, hogy tanulóink túlnyomó többsége nem a szociálisan, szociokulturálisan hátrányos helyzetű, leszakadó rétegekből érkezik. Többségük valamilyen szinten motivált, és képes a gimnáziumban elvárható szintet teljesíteni. A szülők nagy része képes és akarja is biztosítani gyermekének a tanulás feltételeit.

A tanulók iskolai teljesítménye és a szociális, szociokulturális hátrányos helyzet között nem mutatható ki szoros összefüggés.

A Dobó Katalin Gimnáziumban nem tapasztalható olyan jelenség, olyan gyakorlat, amely sértené az egyenlő bánásmód elvét és az esélyegyenlőséget.

III. 9.2. Általános célok

Legfontosabb célok:

- a) A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók gimnáziumi továbbtanulási esélyeinek növelése
- b) Hátránykompenzálás
- c) A szociális érzékenység, a szolidaritás eszméjének, az elesettek iránti tolerancia és segítőkészség kialakítása az iskolai közösségben.

E feladatok végrehajtása, az itt megfogalmazott célok elérése kiemelt feladata az intézmény minden pedagógusának és vezetőjének. Valljuk, hogy pusztán a nem megfelelő szociális és családi körülményei vagy egyéb hátrányai miatt egyetlen tanuló sem kerülhet hátrányba tanulmányai, képességeinek felismerése és továbbfejlesztése, összességében a közoktatás nyújtotta lehetőségek kihasználása során.

III. 9.3. Megvalósítás, feladatok

a) Annak érdekében, hogy a megfelelő képességekkel rendelkező tanulók a halmozottan hátrányos helyzetük ellenére is reális lehetőségként mérlegelhessék a gimnáziumban történő továbbtanulást, az alábbi tevékenységeket vállaljuk:

- Kapcsolatfelvétel az általános iskolákkal, tájékoztatás kérése a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók beiskolázása érdekében.
- Az általános iskolai információk alapján a szülők és a tanuló személyes tájékoztatása a lehetőségekről, a továbbtanulás előnyeiről, a nekik járó kedvezményekről, a segítségnyújtásról.
- A felvételi döntés során azonos teljesítmény mellett a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók előnyben részesítése.

(Problémák: az általános iskolák és a szülők együttműködési készsége, adatvédelmi szabályok.)

b) A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű tanulók iskolai munkájának segítése

- Az érintett tanulók azonosítása. A gyermek- és ifjúságvédelmi felelős az osztályfőnökök segítségével a szülői nyilatkozatok alapján felméri az érintettek körét. (Ha az osztályfőnök vagy bármely szaktanár a szülőkkel és tanulókkal történő megbeszélésből, vagy bármilyen egyéb jelzésből lényeges szociális hátrányra következtet, de azt a szülő nem jelezte, értesíti a gyermek- és ifjúságvédelmi felelőst, aki megteszi a szükséges intézkedéseket, pl. környezettanulmány, a szülők tájékoztatása a lehetőségekről, kapcsolatfelvétel a lakóhely szerinti önkormányzattal, a tanuló volt iskolájával, gyermekjóléti szolgálattal stb.).
- A tanulót és a szülőket segítjük abban, hogy a halmozottan hátrányos helyzet ellenére a gimnázium elvégzése, az iskolai programokon való részvétel minél kisebb anyagi terhet jelentsen számukra. Az osztályfőnök, illetve a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős figyelemmel kíséri és segíti a tanulót és a szülőket a különböző támogatási formák igénybevitelében (ingyenes taneszközök, kedvezményes étkezés, iskolai és iskolán kívüli alapítványi támogatások, mentor programok, önkormányzati és civil szervezetek segélyei stb.).
- A szaktanárok kiemelt figyelmet fordítanak a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatására. Lehetőség szerint ebbe a munkába a tanuló társakat is bevonják.
- Az osztályfőnök és a szaktanárok a közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladataik végrehajtása során gondoskodnak arról, hogy a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulókat a helyi közösségbe szervesen beilleszkedhessenek, őket helyzetükből következően semmiféle lelki hátrány ne érje.

- Amennyiben szükséges, délutáni tanulási lehetőséget biztosítunk az iskolában a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók számára, illetve ezalatt engedélyezzük az informatikai eszközök használatát.
 - Az osztályfőnök kiemelt segítséget nyújt a középiskola utáni pályaválasztásban, a továbbtanulási lehetőségek ismertetésében, a továbbtanuláshoz szükséges technikai, adminisztratív ügyekben.
- c) A pedagógusok felkészítése a program végrehajtására
- Szemléletváltás, érzékenyítés: a halmozottan hátrányos helyzetű tanulókkal kapcsolatos szakirodalom, tanulmányok, filmek, egyéb dokumentumok megismerése, látogatás és tapasztalatcsere olyan iskolákban, amelyekben nagyszámú ilyen diák tanul.
 - Annak biztosítása, hogy az intézmény pedagógusai a szükséges speciális szakismereteket elsajátíthassák (pl. a pedagógus továbbképzések keretében), illetve az Esztergomban rendelkezésre álló szakemberek (pl. fejlesztő pedagógus) foglalkoztatása egy-egy probléma megoldásához.
 - Kapcsolatfelvétel azokkal a szervezetekkel, amelyek segítséget tudnak nyújtani a program végrehajtásában (kisebbségi önkormányzatok, gyermekjóléti szolgálat, civil szervezetek).

III. 9.4. Gyermek- és ifjúságvédelmi tevékenység

a) A gyermek- és ifjúságvédelmi felelős szervezi és irányítja a gyermek- és ifjúságvédelemmel összefüggő tevékenységet.

- Az osztályfőnökök segítségével minden évben felméri a veszélyeztetett tanulók körét. Az érintett tanulókról, - a veszélyeztetettség jellegét feltárva - nyilvántartást vezet, azt ismerteti az osztályfőnökökkel és az iskola vezetésével.
- Az osztályfőnök különös gonddal kíséri figyelemmel e tanulók tevékenységét, és problémák esetén értesíti a gyermek- és ifjúságvédelmi felelőst.
- A gyermek- és ifjúságvédelmi felelős – az iskolavezetés értesítése mellett – a jogszabályok adta lehetőségeken belül megteszi a szükséges intézkedéseket.
- A gyermek- és ifjúságvédelmi felelős kapcsolatot tart, együttműködik a szülőkkel és a gyermekjóléti szolgálatokkal.
- Figyelemmel kíséri az egyenlő bánásmód elvének megvalósulását a teljes oktatási-nevelési folyamatban.

b) Az egyéb szempontból problémákkal (beilleszkedési, magatartási zavarok, egészségügyi problémák) szembesülő tanulók esetében az osztályfőnöknek az ifjúságvédelmi felelős, az iskolai szociális segítő és a szülők közreműködésével törekednie kell a probléma lényegének feltárására. Amennyiben úgy ítélik meg, hogy a nehézségek iskolán belül orvosolhatók, akkor az összes érdekelt fél (szaktanárok, szülők, tanulók, iskolavezetés) által megbeszélte módon próbálnak meg segíteni. (Pl. felmentés bizonyos tantárgyak tanulása alól, osztályozóvizsga engedélyezése, az osztályközösség segítségének megszervezése stb.) Szükség esetén az osztályfőnök és az ifjúságvédelmi felelős külső segítséget kér (nevelési tanácsadó, pszichológus, orvos, gyermekjóléti szolgálat stb.).

III. 10. Együttműködés a szülőkkel

A gimnázium a nevelési-oktatási feladatainak ellátása során együttműködik a szülőkkel. Az együttműködés legfontosabb területei:

- A szülők tájékoztatása gyermekük iskolai tevékenységéről, előmeneteléről, a problémák megbeszélése, nevelési tanácsok, javaslatok (évente két fogadónap, a gimnázium vezetőinek és pedagógusainak heti fogadóórái)
- A szülők naprakész on-line tájékoztatása az elektronikus ellenőrzőn (e-Kréta) keresztül (a tanuló érdemjegyei, hiányzásai, felkészültsége, fegyelmezési problémák stb.).

- A szülők tájékoztatása, véleményük kikérése az iskola nagyobb közösségeit érintő kérdésekről (évente két szülői értekezlet, tanévnyitó és tanévzáró ünnepély, honlap, FB-oldal és csoportok)
- A szülők bevonása az iskolai programokba (sportrendezvények, tanulmányi kirándulások, táborok, osztályok rendezvényei, szülők bálja stb.)

Az iskola a szülők közösségeivel is együttműködik. Amennyiben a szülők szülői (munka)közösséget hoznak létre, a velük való kapcsolattartás az igazgató feladata. A szülői közösségek létrejöttét az intézmény támogatja, szervezéséhez segítséget nyújt. Az igazgató szükség szerint, de legalább évente egyszer tájékoztatást ad a szülői közösségnek a gimnázium munkájáról.

Az iskola vezetői és pedagógusai kötelesek a hatályos törvényeknek megfelelően érdemben válaszolni a szülők és a diákok által megfogalmazott érdemi kérdésekre, javaslatokra.

III. 11. Eszközök és felszerelések jegyzéke

A Dobó Katalin Gimnázium biztosítja azokat a nevelő-oktató munkát segítő eszközöket és felszereléseket, amelyeket a 20/2012. EMMI rendelet 2. sz. melléklete az iskolák számára előír. Az iskola épülete és sportudvara a tanulók számára egészséges, biztonságos környezetet nyújt.

- *Aula és folyosók:* a tanulók számának megfelelő tanulói szekrény és ülőhely.
- *Tantermek:* (osztályonként egy) a tanulók számának megfelelő ülőhely, asztal és fogas, tanári asztal, interaktív panel vagy aktív tábla projektorral, sötétítő függöny.

Szaktantermek:

- *Biológia-földrajz:* az egy osztályban tanulók számának megfelelő ülőhely és asztal, interaktív panel vagy aktív tábla projektorral, sötétítő függöny multimédiás számítógép, sötétítő függöny, demonstrációs eszközök a tantárgyi tanterveknek megfelelően (falitablók és térképek, kitömött állatok, modellek, preparátumok, diák és DVD-k), kísérleti eszközök és vegyszerek, mérészekrény, közetgyűjtemény, hálózati és törpefeszültség. Tanulókísérleti eszközök: a tantervekben előírt kísérletekhez két tanulónként egy készlet, hat tanulónként mosogató.
- *Fizika:* az egy osztályban tanulók számának megfelelő ülőhely és asztal, interaktív panel vagy aktív tábla projektorral, sötétítő függöny, multimédiás számítógép, sötétítő függöny, demonstrációs eszközök a tantárgyi tanterveknek megfelelően (falitablók, modellek, DVD-k), kísérleti eszközök és vegyszerek, mérőműszerek, hálózati és törpefeszültség. Tanulókísérleti eszközök: a tantervekben előírt kísérletekhez két tanulónként egy készlet.
- *Kémia:* az egy osztályban tanulók számának megfelelő ülőhely és asztal, interaktív panel vagy aktív tábla projektorral, multimédiás számítógép, sötétítő függöny, demonstrációs eszközök a tantárgyi tanterveknek megfelelően (falitablók, modellek, DVD-k), kísérleti eszközök és vegyszerek, vegyszerfülke, analitikai mérleg, mérészekrény, desztilláló berendezés, hálózati és törpefeszültség. Tanulókísérleti eszközök: a tantervekben előírt kísérletekhez két tanulónként egy készlet.
- *Informatika:* három szaktanterem, kettő 18 és egy 36 tanulói munkahellyel (szék, asztal, számítógép színes monitorral, hálózati eléréssel, szoftverekkel: operációs rendszer, szövegszerkesztő, táblázatkezelő, Internet böngésző és levelező, valamint multimédiás programok, fejlesztőrendszer a tantervben szereplő programozási nyelvekhez), illetve termenként egy nyomtató és szkennel. Egyéb berendezések: filctollas tábla, flipchart, interaktív panel vagy aktív tábla projektorral, sötétítő függöny.
- *Idegen nyelvek:* (minimum két szaktanterem) legalább 18 tanulónak ülőhely és asztal, CD és DVD lejátszó, interaktív panel vagy aktív tábla projektorral, sötétítő függöny.

- *Ének-zene*: az egy osztályban tanulók számának megfelelő ülőhely, falitablók, interaktív panel vagy aktív tábla projektorral, sötétítő függöny, hanganyagok (lemezek, DVD-k és CD-k) és a lejátszásukhoz szükséges eszközök, zongora v. pianínó, metronóm, kották.
- *Rajz*: az egy osztályban tanulók számának megfelelő ülőhely és asztal, diavetítő, interaktív panel vagy aktív tábla projektorral, sötétítő függöny multimédiás számítógép, vetítővászon, falitablók, tárgyasztal, mobil lámpa, modellek, fazekas korong, égetőkemence, rajzállvány, DVD lejátszó.
- *Testnevelés*: egyidejűleg két csoport foglalkoztatását biztosító csarnok, tornaszerek, zsámolyok, tornapadok, egy csoport létszámának megfelelő labda, medicinlabda, kislabda, kézisúlyzó, súlygolyó, gumikötél, mászókötel, bordásfal, kosárlabda állvány, kézilabda kapu, tenisz és röplabdaháló, konditerem súlyzókkal, erőfejlesztő gépekkel, ugródomb, matracok, szőnyegek, CD-lejátszó, stopper. Nemek szerint öltöző.
- *Sportudvar*: futópálya, kosárlabda és kézilabda pálya, ugrógödör.
- *Könyvtár*: az egy osztályban tanulók számának megfelelő ülőhely és asztal, tárolók, a tantervhez igazodó, az önképzést segítő szépirodalmi művek és szakkönyvek, televízió, DVD lejátszó, CD, videó anyagok, CD-ROM-ok, hanganyagok, fénymásoló, számítógép és nyomtató.
- *Multimédiás szaktanterem*: az egy osztályban tanulók számának megfelelő ülőhely és asztal, két tanulóra egy számítógépes munkahely (színes monitorral, hálózati eléréssel, hangkártyával, fejhallgatóval, szoftverekkel: operációs rendszer, szövegszerkesztő, táblázatkezelő, Internet böngésző és levelező, valamint multimédiás programok) nyomtató és szkennel. Egyéb berendezések: filctollas tábla, flipchart, interaktív panel vagy aktív tábla projektorral, sötétítő függöny CD és DVD lejátszó, videók, hanganyagok, CD-ROM-ok, DVD-k.

A tanulók kötelező felszerelését az egyes tantárgyi tantervek tartalmazzák.

IV. AZ ISKOLA HELYI TANTERVE

IV. 1. Felvétel és átvétel a gimnáziumba

Gimnáziumunk a jelentkezők elbírálásánál a tanulók általános iskolai eredményeit, illetve a felvételi vizsgákon elért eredményt veszi figyelembe. A gimnázium nevelőtestülete minden év szeptember 30-ig meghatározza a következő évi beiskolázási tervét. A fenntartó jóváhagyása után október 31-ig meghirdeti az indítandó osztályok számát és profilját, valamint a felvétel feltételeit, a felvételi követelményeket, a felvételi vizsgák és eljárás rendjét (20/2012. EMMI rendelet 26. - 45. §). A tanulók felvételéről a felvételi követelményeknek való megfelelés, általános iskolai eredmények, illetve a felvételi vizsgán elért eredmény alapján felállított rangsor figyelembe vételével az igazgató dönt.

A felvétel során az azonos összesített eredményt elérő tanulók rangsorolásnál a felvétel szempontjából a tanuló különleges helyzetének tekinthető, ha

- a tanuló szülei az iskolában tanítanak,
- a tanuló testvére ebben a gimnáziumban végzi tanulmányait,
- a tanulónak tanulmányi versenyen elért legalább országos harmadik helyezése volt az adott vagy a megelőző tanévben,
- a tanuló testvére vagy szülei ebben a gimnáziumban végezték tanulmányaikat,
- a tanuló bejárása más intézménybe nem megoldható.

A tanulók másik iskolából történő átvételét az igazgató a felvételt vizsgálóhoz kötheti, és egyes tantárgyak esetén különbözeti, valamint osztályozó vizsga letételét rendelheti el. A különbözeti vizsga során meg kell győződni arról, hogy a tanuló rendelkezik-e azokkal az ismeretekkel, készségekkel, jártasságokkal, amelyek az adott évfolyamon a továbbhaladáshoz, valamint a középiskolai tanulmányok sikeres befejezéséhez szükségesek. A különbözeti és osztályozó vizsgákat az átvétel előtt meg kell szervezni. A tanév szorgalmi időszakában történő átvétel esetén a vizsgák idejét úgy kell meghatározni, hogy a tanuló részére egy hónap rendelkezésre álljon a felkészülésre. A felkészítésről az iskola által rendelkezésre bocsájtott követelmények alapján a szülő köteles gondoskodni. Az átvételről a tanuló addigi eredményei, a különbözeti és osztályozó vizsgák eredménye és egyéb méltányolható körülmények alapján az igazgató dönt.

IV. 2. Az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételei

Az iskola magasabb évfolyamára léphet az a tanuló, aki a tanév végéig minden tantárgyból teljesítette az adott évfolyam tantárgyi követelményének minimumát, azaz az év végi osztályzata legalább elégséges. Amennyiben a tanuló legfeljebb három tantárgyból kapott az adott évfolyamon elégtelen év végi osztályzatot, tantárgyanként javítóvizsgát tehet. Ha a javítóvizsga eredménye eléri az elégségest, akkor magasabb évfolyamra léphet. Ha a tanuló háromnál több tantárgyból kapott elégtelen év végi osztályzatot, tanulmányait az évfolyam megismétlésével folytathatja.

Ha egy tantárgy esetén a pedagógiai program nem ír elő osztályzattal történő minősítést, a félévi értesítőbe és az év végi bizonyítványba a „Részt vett.” bejegyzés kerül, feltéve, hogy a tanuló teljesítette a tantervi követelmények minimumát és mulasztása az adott tantárgyból nem haladja meg a tanítási órák 30 %-át. Ha a tanuló mulasztása az adott tantárgyból meghaladja a tanítási órák 30 %-át, a tanuló az évfolyam megismétlésével folytathatja a tanulmányait.

Nem léphet magasabb évfolyamba az a tanuló, akinek az éves mulasztása túllépi a jogszabályban meghatározott óraszámot. A tanuló ebben az esetben a nevelőtestület engedélyével tehet osztályozó vizsgát. Ha a nevelőtestület a mulasztása miatt nem

osztályozható tanulónak nem engedélyezte az osztályozó vizsga letételét, vagy az osztályozó vizsgán bármely tárgyból elégtelen osztályzatot kapott, akkor tanulmányait az évfolyam megismétlésével folytathatja.

IV. 3. A tanulók tanulmányi munkájának ellenőrzése, értékelése, minősítése

A tanulók értékelése nem cél, hanem eszköz. Az ellenőrzés és értékelés célja az, hogy a tanuló és a szülő folyamatosan objektív képet alkothasson a tanuló teljesítményéről, szembesíthesse azt az elvárásokkal, és így az elvárások és a teljesítmény közötti különbség alapján időben megtehesse a szükséges lépéseket. A pedagógus számára a tanulók teljesítményének értékelése visszajelzés a munkája és módszerei hatékonyságát illetően. Az értékelés során a tantervi követelményekből kell kiindulni, a viszonyítási alap az elérendő tudásszint (kritériumorientált értékelés), de nem nélkülözhető az értékelésnek az a típusa sem, amelynél a tanulót önmagához viszonyítjuk.

V. 3.1. Az ellenőrzés, értékelés formái

- Szóbeli felelet: a nevelési célok között megfogalmazott kommunikációs képességek erőteljes fejlesztése érdekében a készségtárgyak kivételével törekedni kell arra, hogy minden tanulónak lehetősége legyen szóbeli feleletre. Szóbeli feleletet egy-egy órai tananyag vagy rövid témakör számonkérésekor alkalmazunk. Célszerű az adott téma rövid összefoglaló tárgyalását önálló előadásban kérni a tanulótól, majd néhány kérdéssel az adott ismeret alkalmazására is rákérdezni. A szóbeli felelet akkor fogadható el teljes értékűnek, ha az adott szakismeret hibátlan tárgyalása mellett a stílusa legalább a minimális elvárásoknak megfelel.

- Írásbeli felelet: hasonlóan alkalmazzuk, mint a szóbeli feleletet, de ugyanaz a téma egyszerre több tanulótól is számon kérhető.

A szóbeli és írásbeli felelet célja elsősorban a tanuló formatív értékelése, azaz az eredményes tanulás elősegítése.

- Gyakorlat, gyakorlati munka bemutatása: a tanulók készségtárgyakkal kapcsolatos értékelésénél kiegészíti vagy helyettesíti a feleleteket és dolgozatokat.

- Témazáró dolgozat: egy-egy nagyobb témakör lezárására szolgáló értékelési forma (szummatív értékelés). A témazáró dolgozat megírását összefoglaló óra kell, hogy megelőzze. A témazáró dolgozat feladatait úgy kell meghatározni, hogy felöleljék az adott témakör lényeges kérdéseit, de a rendelkezésre álló idő alatt megoldhatók legyenek. A dolgozat feladatait úgy kell összeállítani, hogy széleskörűen, arányosan és pontosan mérje a különböző követelményszinteknek való megfelelést. (Pl. a kognitív követelmények közül az ismeretet, a megértést, az alkalmazást, illetve megfelelő életkortól a magasabb rendű műveleteket egyaránt értékelni szükséges.) Témazáró dolgozatot a tantervekben meghatározott témákból a munkaközösségek által elfogadott módon kell megírni. **A témazáró dolgozatok értékelésénél a tanulóval ismertetni kell a javítás objektív szempontrendszerét (pontozás, részpontozás, kulcsfogalmak, stilisztikai elemek stb.)** A 9-12. évfolyamokon a témazáró dolgozatok összeállításánál és értékelésénél a részletes érettségi követelményekhez is igazodni kell. A témazáró dolgozatok érdemjegyei a félévi és az év végi osztályzatok kialakításánál 1,5-szeres súlyt képviselnek.

Egy adott tanítási napon egy-egy osztály tanulóival csak egy tantárgyból íratható témazáró dolgozatot. Ennek betartása érdekében a témazáró dolgozat tervezett időpontját az elektronikus naplóban előre jelezni kell. E szabály alkalmazásánál nem kell figyelembe venni a 11-12. évfolyam nem kötelező (fakultációs) foglalkozásait.

- Házi dolgozat, projektmunka: egy-egy tantárgyhoz kapcsolódó vagy komplex, hosszabb lélegzetű munka, amely a tanulók kreativitását, lényeglátását, az önálló és a csoportos

munkához való viszonyát, az információk feldolgozásában való jártasságát méri. A beszámoltatásnak ez a formája nem kötelező, de ajánlott.

- **Tantárgyi vizsgák (évfolyamdolgozatok):** A nevelőtestület minden tanév szeptember 15-ig meghatározza, és nyilvánosságra hozza azokat a tantárgyakat és évfolyamokat, ahol a tanulóknak a tanév során vizsgát kell tenniük. A vizsgák lehetnek írásbeli és/vagy szóbeli vizsgák. A követelményeket a szakmai munkaközösségek a tantervek alapján határozzák meg. A tantárgyi vizsgák eredményéről összesítés készül, amit a szakmai munkaközösségek elemeznek, tapasztalatait munkájuk során felhasználják. A tanulók a vizsga eredményeként érdemjegyet kapnak, amelyek az év végi osztályzatok meghatározásában kétszeres súllyal szerepelnek.

A pedagógus a tanuló teljesítményét, előmenetelét – azon tantárgyak kivételével, amelyek estén a pedagógiai program nem ír elő félévi és év végi minősítést - tanítási év közben rendszeresen érdemjeggyel, félévkor és év végén osztályzattal minősíti. Az egyes érdemjegyek és osztályzatok eléréséhez szükséges teljesítményt a tantervek alapján a szakmai munkaközösségek határozzák meg, annak figyelembe vételével, hogy a minimumszint elégséges, az optimum pedig jeles osztályzatot jelent. A tanulók teljesítményét egy-egy tantárgyból félévente minimum három érdemjeggyel kell minősíteni.

Tanulmányok alatti vizsgák

- **Osztályozó vizsga:** egy adott tantárgy féléves vagy egész éves anyagának számonkérésére szolgál olyan tanulók esetében, akik tudásukról jogszabályokban biztosított lehetőségük vagy a nevelőtestület, illetve az igazgató engedélye alapján ilyen formában adnak számot. Az osztályozó vizsga szóbeli és/vagy írásbeli és szükség esetén gyakorlati részből áll. Osztályozó vizsgát három fős bizottság előtt lehet tenni, ahol a bizottság tagjai a gimnázium tanárai lehetnek. Az osztályozó vizsgáról jegyzőkönyvet kell vezetni, amelyben fel kell tüntetni a tanulónak feltett kérdéseket, feladatokat, valamint a kapott osztályzatot és minden, a vizsga szempontjából lényeges történést.
- **Javítóvizsga:** A javítóvizsga szóbeli és/vagy írásbeli és szükség esetén gyakorlati részből áll. Javítóvizsgát három fős bizottság előtt lehet tenni, ahol a bizottság tagjai a gimnázium tanárai lehetnek. A javítóvizsga nem nyilvános, és róla jegyzőkönyvet kell vezetni, amelyben fel kell tüntetni a tanulónak feltett kérdéseket, feladatokat, valamint a kapott osztályzatot és minden, a vizsga szempontjából lényeges történést.

A 9-12. évfolyamon, olyan tantárgyból, amely követelményeinek teljesítésével a helyi tanterv alapján valamely vizsgatárgyból a tanuló érettségi vizsga letételére való jogosultságot szerezhet, a tanulmányok alatti vizsgán minden évfolyamon kötelező követelmény a minimum hatvanperces, az adott tanév helyi tantervének legfontosabb tanulmányi követelményeit magában foglaló írásbeli vizsgarész, valamint a szóbeli vizsgarész sikeres teljesítése.

A tanulmányok alatti vizsgák célja a tanulók lezáró, minősítő, azaz szummatív értékelése, követelményei megegyeznek az adott tantárgy adott évfolyam(ok)ra meghatározott követelményeivel. Az írásbeli és/vagy szóbeli feladatokat úgy kell összeállítani, hogy lehetőleg az összes követelményt, kompetenciát felöleljék.

A vizsgák szervezésére vonatkozóan az intézmény szervezeti és működési szabályzatának 16. pontja rendelkezik.

Előrehozott érettségi vizsgák

Amennyiben az érettségi vizsgaszabályzat valamely tantárgyból lehetővé teszi előrehozott érettségi vizsgára történő jelentkezőt, és a tanuló az adott tantárgyból sikeres érettségi vizsgát tesz, a további évfolyamokon vagy évismétlés esetén akkor nem köteles a tantárgy tanóráin részt venni, ha

- sikeres emelt szintű érettségi vizsgát tett,

- az adott idegen nyelvből legalább B2 szintű (középfokú) állami nyelvvizsgabizonyítvánnyal rendelkezik,
- az igazgató kérelemre a tanulót felmentette az adott tanórák látogatása alól.

Ha a tanuló sikeres előrehozott érettségi vizsgát tett és továbbra is köteles részt venni az adott tantárgy tanítási óráin, tanév közben érdemjegyet, félévkor és év végén osztályzatot kap. A tantárgy nevét a törzslapon és a bizonyítványban külön sorban és a tantárgy neve után a „fakultáció” szót feltüntetve jegezzük be.

IV. 3.2. A tanulók szorgalmának és magatartásának értékelése, minősítése

A tanuló magatartásának és szorgalmának értékelését és minősítését az osztályban tanító pedagógusok véleményének meghallgatása mellett az osztályfőnök végzi, amit félévkor és a tanév végén osztályzattal értékel.

Példás (5) a tanuló magatartása abban az esetben, ha a vizsgált időszakban

- fegyelmezési probléma nem volt vele,
- a tanév során legfeljebb egy-két tanóra igazolatlan mulasztása volt,
- tanáraival és diáktársaival szembeni viselkedése példamutató,
- iskolán kívüli magatartása nem kifogásolható,
- osztály és iskolai közössége érdekében vállalt feladatait teljesítette.

Jó (4) a tanuló magatartása abban az esetben, ha a vizsgált időszakban

- legfeljebb apró fegyelmezési problémák voltak vele
- a tanév során legfeljebb három (egész évben hat) tanóra igazolatlan mulasztása volt,
- tanáraival és diáktársaival szembeni viselkedése megfelelő,
- iskolán kívüli magatartása nem kifogásolható.

Változó (3) a tanuló magatartása abban az esetben, ha a vizsgált időszakban

- komoly fegyelmezési problémák voltak vele,
- az iskola berendezéseiben szándékosan kisebb kárt okozott,
- három tanóránál több (egész évben hatnál több) igazolatlan mulasztása volt,
- tanáraival és diáktársaival szembeni viselkedése kifogásolható.
- iskolán kívül diákhöz méltatlan magatartást tanúsít.

A fenti kritériumok bármelyike már önmagában is indokolja a változó minősítést.

Rossz (2) a tanuló magatartása abban az esetben, ha a vizsgált időszakban

- fegyelmi büntetésben részesült,
- húsz óránál több igazolatlan mulasztása volt,
- tanáraival és diáktársaival szembeni viselkedése elfogadhatatlan,
- iskolán kívüli magatartása súlyosan kifogásolható.

A fenti kritériumok bármelyike már önmagában is indokolja a rossz minősítést.

Példás (5) a tanuló szorgalma abban az esetben, ha a vizsgált időszakban

- mindvégig képességeinek megfelelő maximális teljesítményt mutatott,
- tanulmányi kötelezettségeinek mindenben eleget tett,
- tanulmányi eredménye nem romlott,
- képességeihez mérten tanórán kívüli munkában is részt vett (versenyek, szakkörök stb.).

Jó (4) a tanuló szorgalma abban az esetben, ha a vizsgált időszakban

- mindvégig képességeinek megfelelő teljesítményt mutatott,
- tanulmányi kötelezettségeinek általában eleget tett,
- tanulmányi eredménye lényegesen nem romlott.

Változó (3) a tanuló szorgalma abban az esetben, ha a vizsgált időszakban

- képességei alapján elvárttól sorozatosan gyengébb teljesítményt mutatott,
- tanulmányi kötelezettségeinek többször nem tett eleget,

- tanulmányi eredménye lényegesen romlott,
- egy vagy több tárgyból elégtelen félévi vagy év végi osztályzatot kapott.

A fenti kritériumok bármelyike már önmagában is indokolja a változó minősítést.

Hanyag (2) a tanuló szorgalma abban az esetben, ha a vizsgált időszakban

- képességei alapján elvárttól sokkal gyengébb teljesítményt mutatott,
- tanulmányi kötelezettségeinek rendszeresen nem tett eleget.

A fenti kritériumok bármelyike már önmagában is indokolja a hanyag minősítést.

Mind a magatartás mind a szorgalom értékelése esetén a példás és a jó minősítést az összes szempont együttes mérlegelésével kell megadni. A félévi és az év végi osztályzatokat vita esetén az osztályban tanító pedagógusok szavazással, egyszerű szótöbbséggel döntenek el.

IV. 3.3. A tanulók jutalmazásának elvei és formái

a) Azt a tanulót, aki a tanulmányi munka, a sport vagy a közösségi munka terén kiemelkedő eredményt ért el, az iskola az osztályfőnök, a szaktanár vagy a munkaközösség javaslatára írásbeli dicséretben részesíti, illetve jutalmazza.

Az írásbeli dicséret formái:

- szaktanári
- osztályfőnöki
- igazgatói
- nevelőtestületi

Az igazgatói és a nevelőtestületi dicséretet nyilvánosan is közzé kell tenni az iskolai, illetve az osztályközösség előtt. A dicséretek az elektronikus ellenőrzőben, az év végi tantárgyi és nevelőtestületi dicséretek a bizonyítványban és a törzslapon is feltüntetjük.

A fentiekén kívül a legkiemelkedőbb eredményeket elérő tanulók fényképe és eredményeinek rövid ismertetése - a tanuló hozzájárulásával - felkerül az iskolai „dicsőségablákra”, illetve az iskola honlapjára.

b) A jutalmazás formái:

- könyvjutalom
- tárgyjutalom
- pénzjutalom

A tanulmányi, a művészeti és a sport versenyek országos döntőjébe jutott, valamint az iskolai pályázatok első három helyezettje és a kitűnő tanulók jutalmát a tanévzáró ünnepélyen az igazgató adja át. Az előbbi versenyek megyei helyezetteinek jutalmát az osztályfőnök adja át. A jutalom értékét és formáját a pénzügyi lehetőségek függvényében a nevelőtestület állapítja meg.

c) A gimnázium vállalja, hogy együttműködik az alapítványok, egyesületek, gazdálkodó szervezetek által felajánlott jutalmak és díjak odaítélésében.

d) Az intézményt támogató Dobó Oktatási-Nevelési Alapítvány a nevelőtestület és a szakmai munkaközösségek javaslata alapján a következő egyszeri ösztöndíjban részesíti:

- „Marton Kálmán díj” a matematika vagy a fizika vagy az informatika területén,
- „pH díj” a kémia területén,
- „In Vivo díj” a biológia területén,
- „Pro Linguis díj” az idegen nyelvek területén,
- „Orbán Ferenc díj” a magyar nyelv és irodalom vagy a francia nyelv területén,
- „Jó tanuló – jó sportoló díj” a sportban elért kimagasló eredményű végzős tanulókat. A díjakat az igazgató a ballagási ünnepélyen adja át.

IV. 4. Az alkalmazott tankönyvek, taneszközök, tanulmányi segédletek kiválasztásának elvei

Az iskolai taneszközök, tankönyvek, tanulmányi segédletek kiválasztása a szakmai munkaközösségek feladata mind az iskola, mind a tanulók részére. A szakmai munkaközösségek döntését – szükség esetén a szülők közössége és a diákönkormányzat véleményét figyelembe véve - az igazgató hagyja jóvá. A döntésnél a következő szempontokat szükséges szem előtt tartani.

- Csak pedagógiai szempontból indokolt eszközök választhatók.
- A taneszközök, tankönyvek, tanulmányi segédletek kiválasztása során a célszerűség és takarékoság szempontjait egyaránt figyelembe kell venni.
- El kell kerülni a gyakori változtatásokat.
- A tanulókkal csak azokat a taneszközöket célszerű beszereztetni, amit a tanév során rendszeresen használnak. A csak ritkán használt kiadványokat célszerűbb az iskolai könyvtár állományából kölcsönözni egy-egy tanórára vagy hosszabb időszakra.
- A fogyó anyagokat (pl. festékek, rajzszen, rajzlap, egyszerű alapanyagok a technika és tervezés tantárgy gyakorlati részéhez) a szükséges mennyiségben a tanulók biztosítják.

A következő tanévben szükséges tankönyvekről, munkafüzetekről a tanulók a tanév végén teljes és részletes listát kapnak.

IV. 5. A tanórai foglalkozások óraterve

Az óraterveket a következő táblázatok mutatják.

8 évfolyamos osztály								
Tantárgy	Évfolyam							
	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
Magyar nyelv és irodalom	4	4	3	3	3	4	4	4
Matematika	4	4	3	3	3	3	3	3
Történelem és állampolgári ismeretek								
történelem	2	2	2	2	2	2	3	3
állampolgári ismeretek				1				1
hon-és népismeret		1						
Etika/hit- és erkölcsstan	1	1	1	1				
Természettudomány és földrajz								
természettudomány	2	2					2	
kémia			2	2	1	2		
fizika			1	2	2	3		
biológia			2	2	3	2		
földrajz			2	1	2	1		
1. idegen nyelv	3	4	4	4	4	4	4	4
2. idegen nyelv					4	4	4	4
Művészetek								
ének-zene	2	1	1	1	1	1		
vizuális kultúra	1	1	1	1	1	1		
dráma és színház	1						1	
mozgóképkultúra és médiaism.								1
Technológia								
technika és tervezés	1	1	1					
digitális kultúra	1	1	1	1	2	1	2	
Testnevelés és egészségfejlesztés								
testnevelés	5	5	5	5	5	5	5	5
osztályfőnöki	1	1	1	1	1	1	1	1
Kötött célú órakeret							4	4
Összesen	28	28	30	30	34	34	31	30
Szabadon választható							3	4
Összesen	28	28	30	30	34	34	34	34
Maximálisan lehetséges óraszám	28	28	30	30	34	34	34	34

A Dobó Katalin Gimnázium nyolc évfolyamos oktatásának óraterve

NYEK osztály					
Tantárgy	Évfolyam				
	9/Ny.	9.	10.	11.	12.
Magyar nyelv és irodalom	2	3	4	4	4
Matematika	2	3	3	3	3
Történelem és állampolgári ismeretek					
történelem		2	2	3	3
állampolgári ismeretek					1
hon-és népismeret					
Etika/hit- és erkölcsstan					
Természettudomány és földrajz					
természettudomány				2	
kémia	1	1	2		
fizika		2	3		
biológia		3	2		
földrajz		2	1		
1. idegen nyelv	14	4	4	4	4
2. idegen nyelv	4	4	4	4	4
Művészetek					
ének-zene		1	1		
vizuális kultúra		1	1		
dráma és színház				1	
mozgóképkultúra és médiaism.					1
Technológia					
technika és tervezés					
digitális kultúra	3	2	1	2	
Testnevelés és egészségfejlesztés					
testnevelés	5	5	5	5	5
osztályfőnöki	1	1	1	1	1
Kötött célú órakeret				4	4
Összesen	32	34	34	31	30
Szabadon választható				3	4
Összesen	32	34	34	34	34
Maximálisan lehetséges óraszám	32	34	34	34	34

A Dobó Katalin Gimnázium NYEK osztályának óraterve

IV. 6. Választható tanórai foglalkozások.

Felkészítés az érettségi vizsgára

Az intézmény az (emelt szintű) érettségi vizsgákra és a továbbtanulásra történő minél hatékonyabb felkészülés érdekében a 11. és 12. évfolyamon a szabadon tervezhető órakeret terhére tantárgyanként fakultációs foglalkozásokat szervez a tanulók részére. Igény esetén a fakultációs foglalkozásokat minden olyan tantárgyból megszervezi, amelyek szerepelnek a pedagógiai program 4. sz. táblázatában, kivéve az első idegen nyelv tantárgyat. A fakultációs órakeret tantárgyanként minimum heti 2 óra, maximum heti 4 óra.

A fakultációs foglalkozások megszervezéséhez szükséges iskolai órakeret a rendelkezésre álló teljes órakeret elosztásánál abszolút prioritást élvez.

A fakultációs órákra történő jelentkezés és lemondás szabályait a házirend 2.1. pontja tartalmazza. A fakultációs órákat a tanuló értékelése, minősítése és mulasztásai szempontjából rendes tanóráként kell kezelni, de elkülönülnek az adott tantárgy mindenki számára kötelező tanóráitól, és külön tantárgynak minősülnek, amelyeknek törzslapon és bizonyítványban szereplő neve:

.....(tantárgy neve) fakultáció.

A tanuló teljesítményét a fakultációs órákon év közben érdemjegyekkel, félévkor és év végén osztályzattal kell minősíteni.

IV. 7. Tanórán kívüli foglalkozások

A tanórán kívüli foglalkozásokat a nevelési program céljai érdekében, a tanulók és szülők igénye alapján, lehetőségeinket figyelembe véve szervezzük. Erről az intézmény szervezeti és működési szabályzatának 9. pontja rendelkezik.

Rendszeres tanórán kívüli foglalkozások

- A tanulószobai foglalkozás (igény esetén)
- Iskolai sportkör (szervező a DSE)
- Szakkörök, speciális foglalkozások, házi versenyek, egyéni foglalkozások stb. (évenként igény szerint szervezve)
- Felzárkóztató foglalkozások
- Könnyített testnevelés (gyógytestnevelés)

Nem rendszeres tanórán kívüli foglalkozások

- Tanulmányi kirándulás, színházlátogatás stb. (osztályonként heti 1 óra)
- Sí-, vízi és biológus tábor (évente összesen 3 hét)

A fenti tanórán kívüli foglalkozások a tanulók számára önköltségesek és nem kötelezőek.

A tanulók által a programokra befizetett összegnek a kísérő pedagógusok költségeit (utazás, szállás, belépőjegyek stb.) is fedeznie kell.

Egyéb iskolai és diákrendezvények

Iskolai ünnepélyek

- állami, nemzeti ünnepek (Minden tanuló számára kötelező.)
- tanévnyitó (Minden tanuló számára kötelező.)
- karácsonyi hangverseny
- szalagavató,
- ballagás (Minden tanuló számára kötelező.)
- tanévzáró (Minden tanuló számára kötelező.)

A diákönkormányzat hagyományos rendezvényei:

- szecskaavatus (Az 5. és a 9/NY évfolyam tanulói számára kötelező.)
- Katalin-bál
- diákkirály választás és kampány
- Dobó-nap (Minden tanuló számára kötelező.)

IV. 8. A tanórai foglalkozások csoportjai

Csoportbontások

Minden osztályban minden évfolyamon

- idegen nyelvek (lehetőleg az előképzettség alapján)
- digitális kultúra (lehetőleg az előképzettség alapján)
- technika és tervezés
- természetismeret
- testnevelés (a 7. évfolyamtól, nemek szerint),

továbbá 5. és 6. évfolyamon

- magyar nyelv és irodalom
- matematika

Amennyiben az iskola lehetőségei lehetővé teszik, további tehetséggondozó csoportok is létrehozhatók bármely tantárgyból.

A 11. és 12. évfolyam fakultációs foglalkozásain az emelt szintű érettségi vizsgákra történő hatékony felkészítés érdekében a csoportok maximális létszáma nem haladhatja meg a 20 főt.

IV. 9. A tanulók felkészülése a tanórákra

(Az iskolai és az otthoni munka aránya)

A gimnáziumunkban folyó oktatás időkeretei lehetővé teszik, hogy az átlagos tanulók nagyrészt a kötelező és nem kötelező tanórai munkára alapozva a képesek legyenek elsajátítani a szükséges ismereteket, megértsék az összefüggéseket, kellő jártasságra tegyenek szert az ismeretek alkalmazásában és így megfelelő készségek és képességek birtokába jussanak. Természetesen a tanulók adottságaitól függően a tanórai munkát több-kevesebb otthoni tanulás, felkészülés kell, hogy kiegészítse.

Alapelve, hogy egy átlagos adottságokkal rendelkező tanuló esetében az otthoni és a tanórai munka aránya nem haladhatja meg a következő arányokat

- az általánosan képző szakaszokban: 1:2
- az utolsó két évfolyamon
 - a középszintű érettségire történő felkészítés során 1:1
 - az emelt szintre történő felkészítésnél 2:1

Rendszeres házi feladatok lehetnek a következők:

- A tanórán megbeszélte témához szorosan kapcsolódó írásbeli feladatok (forrásfeldolgozás, szövegelemzés, számolási feladatok, gyakorló feladatok stb.)
- A tanórán megbeszélte témához kapcsolódó szóbeli feladatok (memorizálás forrásfeldolgozás, szövegelemzés, gyakorló feladatok stb.)
- kiselőadás készítése egy-egy, a tananyaghoz kapcsolódó, azt kiegészítő témakörből önálló felkészüléssel
- Elsősorban az utolsó két évfolyamon az érettségire történő felkészülés során tananyagrészt önálló feldolgozása, kísérlet végrehajtása stb.

A rendszeres házi feladatokat - az írásbeli munkákat minden tanuló esetében - a következő tanórán, vagy ha a munka jellege megköveteli beszédés után két héten belül ellenőrizni kell, és a tanulók esetleges hibáit javítani, értékelni szükséges.

Hosszabb felkészülési periódus mellett adható házi feladatok:

- Hosszabb projektmunka önállóan vagy csoportban
- Házi dolgozat
- Kötelező olvasmány
- Kutatási feladat

A házi- és egyéb feladatokra adott határidőket úgy kell meghatározni, hogy a tanulók a munkaszüneti napok, tanítási szünetek igénybe vétele nélkül is meg tudják oldani, el tudják készíteni.

IV. 10. Tantárgyi tantervek

Az egyes tantárgyak tanterveit a pedagógiai program melléklete tartalmazza.

V. EGYÉB RENDELKEZÉSEK

V. 1. A pedagógiai program hatályba lépése

A Dobó Katalin Gimnázium jelen pedagógiai programja 2020. szeptember 1-jétől hatályos, kivéve

a helyi tantervet, amely 2020. szeptember 1-től

- a nyolc évfolyamos oktatásban az 5. évfolyamos tanulókra,

- a nyelvi előkészítő évfolyammal induló hagyományos gimnáziumi oktatásban a 9/Ny. évfolyamos tanulókra vonatkozik, majd a további évfolyamokra felmenő rendszerben.

Nyolc évfolyamos gimnáziumi oktatás

Évf./ tanév	2020/21.	2021/22.	2022/23.	2023/24.	2024/25.	2025/26.	2026/27.	2027/28.
5.	X							
6.	X	X						
7.	X	X	X					
8.	X	X	X	X				
9.	X	X	X	X	X			
10.	X	X	X	X	X	X		
11.	X	X	X	X	X	X	X	
12.	X	X	X	X	X	X	X	X

Nyelvi előkészítő évfolyammal induló hagyományos gimnáziumi oktatás

Évf./ tanév	2020/21.	2021/22.	2022/23.	2023/24.	2024/25.
9/Ny.	X				
9.	X	X			
10.	X	X	X		
11.	X	X	X	X	
12.	X	X	X	X	X

V. 2. A pedagógiai program értékelése

A nevelőtestület minden tanév végén a tanévzáró értekezleten értékeli a pedagógiai program egyes évfolyamokon történő bevezetésével és működésével kapcsolatos tapasztalatait. Meghatározza azokat a pontokat, amelyek módosítása célszerűnek látszik, majd a fenntartóval egyeztetve ütemezi a módosítás módját és időpontját.

Az értékelés legfontosabb területei a következők:

- a tanulói teljesítmények értékelése (felelős: szakmai munkaközösségek)
- a pedagógusok tapasztalatai a tantervek "működéséről", különös tekintettel a tantárgyak kapcsolatára, a heti óraszámra és a tanulói fogadtatásra (felelős: szakmai munkaközösségek)
- a szülők, tanulók elvárásai (a szülők közössége és a diákönkormányzat bevonásával; felelős: minőségügyi vezető, osztályfőnökök, szakmai munkaközösségek, igazgató)
- a fenntartó elvárásai (felelős: igazgató)

V. 3. A pedagógiai program nyilvánossága

A Dobó Katalin Gimnázium biztosítja, hogy a pedagógiai programja az iskola könyvtárában, illetve az iskola honlapján minden érdeklődő számára hozzáférhető legyen. A pedagógiai programról minden évben a beiskolázási tájékoztatón szóbeli ismertetést ad. Az iskola tanulóit, illetve a szülőket folyamatosan tájékoztatja a pedagógiai program bevezetésével kapcsolatos változásokról.

V. 4. Záradék

Jelen pedagógiai programot
a Dobó Katalin Gimnázium nevelőtestülete
a 2020. június 26-án tartott értekezletén elfogadta.

Jelen pedagógiai programot jóváhagyom.

Esztergom, 2020. június 26.

Smiger András
igazgató